

วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

The political culture of the Phetchabun Province Government head.

นายวิฑูรย์ วีรศิลป์

สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2556

ชื่อวิจัย วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย นายวิฑูรย์ วีรศิลป์
นางสาวสุภาณูดา ทองคำ
นางสาวกัญกร พุ่มพวง

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ปีที่ทำการวิจัย 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ (3) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบูรณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณประชากรวิจัย ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสารสนเทศและเทคโนโลยี กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานที่สังกัดนายกรัฐมนตรี และสำนักงานที่ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบผสม ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมือง

แบบมีส่วนร่วม คือ 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดอยู่ในระดับมาก โดยผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นี้ ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏ-เพชรบูรณ์ คณะผู้บริหาร คณาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความเมตตาในการแจกแบบสอบถามในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด พร้อมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พร้อมทั้งเจ้าของตำราและเอกสารงานวิจัยที่คณะผู้จัดทำได้นำมาอ้างอิงในการศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นสื่อ และหาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนเพื่อนำไปเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงานของหน่วยงานราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ และการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น

งานวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์สำหรับคณาจารย์ทุกท่านที่สนใจ และหากการวิจัยดังกล่าวขาดตกบกพร่องในเนื้อหาสาระบ้าง ผู้ทำการวิจัยน้อมรับด้วยความยินดี เพื่อที่จะปรับปรุงในทำการวิจัยในครั้งต่อไปให้สมบูรณ์ และหากคุณงานความดีที่เกิดจากการทำวิจัยนี้ ขอมอบให้กับครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาและผู้ที่ทำให้คำแนะนำดังกล่าว

คณะผู้วิจัย

มีนาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ก
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ	10
แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง	13
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	18
แนวคิดเรื่องการอบรมกล่อมเกล้าและการเรียนรู้ทางการเมือง	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	23
สรุป	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	40
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์.....	55
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน.....	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปการวิจัย	60
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	40
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	41
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	41
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน.....	42
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	42
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการในการจัดการเลือกตั้ง.....	43
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่ในการดำรงตำแหน่งประธาน/กรรมการชุมชน.....	43
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆผ่านสื่อมวลชน.....	44
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรายการโทรทัศน์ที่ท่านสนใจที่สุด.....	44
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรายการวิทยุที่ท่านสนใจที่สุด.....	45
ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข่าวหนังสือพิมพ์ที่ท่านสนใจที่สุด.....	45
ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย.....	46
ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งหรือไม่.....	48
ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของท่านคิดว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นสิทธิหรือหน้าที่.....	49
ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง.....	49
ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นต่อประเด็นต่างๆทางการเมือง.....	50
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์.....	55
ตารางที่ 4.18 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	59

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture)

ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของสังคมหรือของประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น มีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาตินั้นๆ สภาพภูมิประเทศรวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ โครงสร้างทางสังคมและปัจจัยที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจตลอดจนความคิดของคนในชาติ ความเชื่อ อันมีต่อระบบการเมืองการปกครองนั้นๆ ปัจจัยประการหลังที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ซึ่งเชื่อกันว่าทุกสังคมย่อมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแทบทั้งสิ้น เพียงแต่แตกต่างกันออกไปเท่านั้น คำว่า “วัฒนธรรม” ในความหมายของวัฒนธรรมซึ่งอาจทำให้การเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองผิดพลาด

ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ได้มีผู้อธิบายความหมายของคำว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ไว้หลายท่านพอสรุปได้ดังนี้ คือ

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของเจตคติ ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนที่จะช่วยให้เขาเข้าใจหรือเห็นความสำคัญของกระบวนการทางการเมือง เจตคติหรือความเชื่อจะเป็นตัวกำหนดว่าเขาควรจะมีบทบาทอย่างไรแก่ไหน ในระบบการเมืองการปกครองของสังคมของเขา

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบของเจตคติและความเข้าใจต่อระบบการเมืองของบุคคลที่เขาได้รับการแนะนำอบรมจากองค์กรต่างๆ ในสังคมนั้นๆ

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนการวางตัวบุคคลให้เข้ากับระบบการปกครองและการเมืองในสังคมใดสังคมหนึ่ง

จากความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง อาจสรุปความหมายของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมืองการหมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความคิด และความเชื่อ ความสำนึกในทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมหนึ่งๆ มีต่อระบบการเมืองการปกครองของสังคมของเขาว่า มีรูปแบบการปกครองแบบใด มีหน่วยงานหรือองค์การทางการเมืองอะไรบ้าง ตัวเขาเองมีบทบาทสิทธิหน้าที่ต่อกระบวนการทางการเมืองอย่างไร แก่ไหนบ้าง มีความรู้สึกนึกคิดที่พอใจหรือไม่พอใจต่อระบบการเมืองการปกครองที่เป็นอยู่ ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมจะมีลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมนั้นๆ ยึดถือนั่นเอง

วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของวัฒนธรรมของสังคมหรือวัฒนธรรมส่วนรวมของสังคมนั้น ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั่วไปของสังคมเช่น วัฒนธรรมทางสังคม หรือวัฒนธรรมส่วนรวมของสังคมนั้นเน้นการใช้อำนาจบังคับ มากกว่าเหตุผล คนในสังคมนั้นๆเช่นรัฐบาล ผู้ปกครอง บิคารมาครา ครู อาจารย์ บุคคลต่างๆ เหล่านี้ ถ้ามีลักษณะใช้อำนาจมากกว่าเหตุผลก็จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย อันอาจเป็นเหตุให้สมาชิกของสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความรับผิดชอบ ต่อสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อระบบการเมืองการปกครอง ถ้าต้องการให้สมาชิกในสังคมยึดถือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด เราอาจจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางสังคม โดยส่วนรวมและองค์กรทางการเมืองให้สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองอันพึงประสงค์นั้นด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในสังคมไทยถ้าต้องการให้สมาชิกในสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางสังคมส่วนรวม และสถาบันทางการเมืองการปกครองให้เป็นแนวทางเดียวกันกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ สมาชิกของสังคมส่วนใหญ่จะต้องเป็นบุคคลที่มีเหตุผล รู้จักพินิจพิจารณาในสิ่งต่างๆ มากขึ้น ไม่หลงเชื่ออย่างงมงาย มีความคิด มีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้กาลเทศะ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ โดยไม่ตัดสินใจและประเมินตามความคิดของตน ส่วนสถาบันทางการเมืองการปกครอง ก็ควรต้องมีลักษณะขององค์กรเป็นประชาธิปไตยด้วย ในเยาวชนรุ่นใหม่ ควรมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงจากระบบวัฒนธรรมใหม่ๆ ให้สามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยด้วย

อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมือง

เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมแนวคิด และพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆ ของระบบ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละสังคมจึงมีอิทธิพลต่อบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมในหลายประการด้วยกัน ซึ่งอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วิธีการที่แต่ละคนได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์ภายนอก เช่น เมื่อมีการปฏิวัติคนไทย อาจต้องตอบได้ในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ คนฝรั่งเศสอาจจะรวมตัวกันต่อสู้ คนโบลิเวียอาจจะเพิกเฉย ตัวอย่างเช่น การรวมตัวของประชาชนโดยใช้สัญลักษณ์สีเขียว

2. เป้าหมายของการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมการเมืองจะอยู่ในรูปใดนั้นมักจะเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมือง ตัวอย่างเช่น เพื่อต้องการให้รัฐบาลรัฐร่างรัฐธรรมนูญมาตรา 211

3. ปทัสถานที่เป็นตัวกำหนดวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดๆตลอดจนความรู้ผู้ผูกพันกับสิ่งใดๆในทางการเมือง ตัวอย่างเช่นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 211 ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมโดยไม่เสียเลือดเนื้อและชีวิตผู้คนที่เป็นคนไทยด้วยกัน

4. วิธีการที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีทางการเมือง เช่นการชุมนุมแบบสันติ โดยใช้สัญญาลัทธิศีลเขียว

5. วัฒนธรรมทางการเมืองจะกำหนดว่า มีปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเราควรจะเข้าหาใครในเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีอำนาจมากกว่ากัน นั่นคือ สามารถบอกให้รู้ถึงตำแหน่งของอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองในสังคมตัวอย่างเช่นพรรคการเมืองฝ่ายค้านให้การสนับสนุนการรับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 211

6. วัฒนธรรมทางการเมือง จะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระของการติดต่อทางการเมืองและกำหนดผลที่จะตามมา กล่าวคือจะเป็นตัวบอกว่าถ้าจะติดต่อในเรื่องนี้ควรจะพูดว่าอย่างไรและผลที่ได้จากการพูดในลักษณะนั้นจะเป็นอย่างไรตัวอย่างเช่นการที่รัฐบาลมีอาจด้านกระแสมวลชนให้ผ่านร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 211 ได้

7. วัฒนธรรมทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับสถาบันการเมือง ใน สังคมเราจะเห็นได้ว่าหลายสังคมต่างก็มีโครงสร้างทางการเมืองหลายๆประการเหมือนกันเช่นมีรัฐสภา พรรคการเมืองแต่ปรากฏว่าแนวทางในการปฏิบัติของสถาบันทางการเมืองแตกต่างกันไปจึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ระดับของระดับความมั่นคงในแต่ละสังคมมีไม่เท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น สังคมไทยมีความชอบธรรมที่อยู่ในภาวะไม่สมดุลเพราะยังมีความเหลื่อมล้ำสูงในทางปฏิบัติ ขก้องผู้มีอำนาจ ยึดถือตัวบุคคล ผู้มีมั่งมีคนร่ำรวย มีค่านิยมเรื่องวัตถุนิยมมาก ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง มีที่มาจากปัจจัยทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความรู้ ความเชื่อ ความรู้สึกและการประเมินค่าในทางการเมือง ซึ่งรวมกันเข้าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลในสังคม

สถาบันที่หล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมรวมของสังคม วิธีการที่สมาชิกทางสังคมจะได้มา ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทั่วไปที่สังคมมอบให้แก่สมาชิก โดยผ่านทางสถาบันทางสังคม ซึ่งได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ ทั้ง 4 สถาบัน โดยเฉพาะ กลุ่มอาชีพ เมื่อบุคคลประกอบอาชีพในหน่วยงานแห่งหนึ่งแห่งใดของรัฐบาล หรือของเอกชนก็ตาม เป็นระยะเวลานานพอควร จะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานนั้น บุคคลนั้นก็จะเคยชินหรือยอมรับสภาพความเป็นอยู่ระเบียบกฎเกณฑ์ของอาชีพนั้นๆ

สภาพแวดล้อมและลักษณะของงานในกลุ่มอาชีพหรือหน่วยงานต่างๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากในการหล่อหลอม ถ่ายทอดบุคลิกภาพรวมไปถึงเจตคติและการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ แก่บุคคล ถ้าอาชีพใดหรือหน่วยงานใดมีระบบงานเป็นแบบประชาธิปไตย ก็จะมีส่วนหล่อหลอมเจตคติบุคลิกภาพแก่สมาชิกในกลุ่มอาชีพนั้นๆ แบบประชาธิปไตยด้วย เมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เขาก็จะมีพฤติกรรมลักษณะที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยเป็นอย่างดีในทางตรงข้าม ถ้ากลุ่มอาชีพหรือหน่วยงานใดมีการกดขี่เอาเปรียบสมาชิก มีการเล่นพรรคเล่นพวกไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานสามารถร้องทุกข์เสนอความคิดเห็น ไม่เปิดโอกาสให้มีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ร่วมกันจึงทำให้สมาชิกไม่คุ้นเคยกับพฤติกรรมหรือกลไกในวิถีทางของการปกครองแบบประชาธิปไตย และจะหวังทำให้คนงานหรือพนักงานของหน่วยงานนั้นๆ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประชาธิปไตยนั้นเป็นไปได้ไม่ง่ายนัก เพราะพนักงานก็จะเคยชินกับระบบสั่งการมากกว่าระบบการคิดใช้เหตุผล ดังนั้นสังคมอาชีพนับเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในการผลิตบุคคลที่ออกมาเป็นผู้ที่จะอยู่ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยระบบอาชีพก็ต้องดำเนินวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้หลักการของประชาธิปไตยด้วย

จากที่อธิบายมาข้างต้นจะพบว่าสถาบันที่หล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมือง อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ เป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสถาบันที่สนับสนุนวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะทำให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ให้แก่บุคคลในสังคมนั้นๆ ด้วย

วัฒนธรรมทางการเมืองที่สำคัญของไทย

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมและกระบวนการถ่ายทอดกระบวนการวัฒนธรรมทางสังคม ภายใต้ระบบการปกครองแบบดั้งเดิม อาจกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยพอสรุปด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

1. อำนาจนิยม คนส่วนใหญ่ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด เคารพเชื่อฟัง และอ่อนน้อมต่อผู้มีอำนาจรวมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการปกครองทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชาติ

2. นิยมระบบเจ้านายกับลูกน้อง ในสังคมไทยส่วนใหญ่มักพบว่าอยู่ในกลุ่มพวกพ้องกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเสมอ ผู้นำ ผู้เป็นเจ้านาย ผู้มีอำนาจวาสนา ผู้มีบารมีต้องสามารถให้ความคุ้มครอง และให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องได้ ส่วนลูกน้องจะตอบแทนด้วยการสนับสนุน และให้บริการกับเจ้านาย ลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้จะมีทุกแห่งเกือบทุกองค์กรของสังคมไทย

3. ยังมีค่านิยมที่ยึดมั่นในตัวบุคคลมากกว่าหลักการ นอกจากจะนิยมระบบเจ้านายกับลูกน้องแล้ว ความสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันเป็นส่วนตัว ยังมีความสำคัญมากในการประกอบ

กิจกรรมเกือบทุกๆ กิจกรรม การรวมกลุ่มทางการเมืองของไทยที่ผ่านมาจึงอาศัยสถาบันรณรงค์ และบุคลิกภาพผู้นำเป็นหลักสำคัญ เช่น การเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง

4. มีการจัดลำดับฐานะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทำให้มีการแบ่งชั้นวรรณะทางสังคมไทย ทำให้คนไทยมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน ถือว่าทุกคนต้องรู้จักที่สูงที่ต่ำ ไม่ควรดีเสมอผู้ใหญ่ โดยยึดถือ ชาติวุฒิ วัยวุฒิ และคุณวุฒิมากกว่าการยึดถือความสำเร็จของบุคคล

5. นิยมความเป็นอิสระ คนไทยรักอิสระชอบทำอะไรโดยลำพังตนเอง ไม่อยากให้ใครมายุ่งเกี่ยวกับตนมากนักไม่ชอบการถูกบังคับหรือตกอยู่ภายใต้การบังคับทำให้คนไทย ขาดวินัยขาดระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต เข้าทำนอง “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้”

6. มีการยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมคนไทยจำนวนไม่น้อยยังที่ยึดมั่นใน ความเชื่อต่างๆ ค่านิยม เจตคติ และประเพณีเก่าๆ รวมทั้งเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ เรื่องภูตผีปิศาจไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลังและโชคลาภต่างๆ เป็นต้น

7. มีความเฉื่อยชาไม่กระตือรือร้นหรือไม่สนใจต่อกิจการบ้านเมือง คนไทยส่วนใหญ่จะพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ของตน ใครจะเป็นอย่างไรก็ช่าง มีเวลาว่างก็เล่นการพนัน ดื่ม ไร่ ไร่ ไร่ สนใจกิจกรรมที่เกี่ยวกับการละเล่นมากกว่าการเมือง

8. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้าย และขาดความไว้วางใจคนอื่น ไม่ชอบทำงานกลุ่ม ไม่ชอบแก้ปัญหา หนีความจริงจะจับกลุ่มก็ต่อเมื่อตนได้ประโยชน์

9. การเป็นคนรักสงบและการประนีประนอมไม่นิยมความรุนแรง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงค่อยเป็นค่อยไป ทำให้คนไทยไม่มีการตัดสินใจเด็ดขาดอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปจึงทำให้การตัดสินใจแก้ปัญหาใดๆ ทำได้ยาก

จากการศึกษาและความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว จึงทำให้เกิดข้อคำถามว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นไป ตามแนวคิด ทฤษฎี หรือไม่ว่างไร

ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น และเพื่อการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ฉะนั้น ถ้าหัวหน้าส่วนราชการมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ก็จะส่งเสริมต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน แต่ในทางกลับกันถ้าหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนต่ำลง หรืออาจเป็นการขัดขวางการพัฒนาของวัฒนธรรมทางการเมือง และเมื่อเรารับถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการเพชรบูรณ์ เราก็

สามารถวิเคราะห์ได้ถึงผลที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน และการพัฒนาการทางการเมืองของไทยและบริบทต่างๆ ได้ เพราะในสถานการณ์ปัจจุบัน หัวหน้าส่วนราชการถือเป็นแบบอย่างของประชาชน และข้าราชการองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปกครองตนเองในรูปแบบของการกระจายอำนาจ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งจะเห็นได้จากการดำเนินบทบาทในการเสริมสร้างประชาธิปไตยระดับพื้นฐานตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น จึงถือได้ว่าหัวหน้าส่วนราชการจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และที่สำคัญจะต้องมีแนวคิด ความรู้ ทักษะที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

ในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ผ่านมายังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ที่เรียกรวมๆ กันว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เป็นแบบอย่าง และดูแลประชาชนและหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด หรือตัวแทน สามารถทำให้ภาคประชาสังคมได้ถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางของการพัฒนาการทางการเมือง เพราะหัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นตัวอย่างและ มีผลต่อทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ของตน อาจเป็นช่องทางในการปรับปรุงทางการเมือง เช่น การณรงค์ให้ประชาชนได้ได้ออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เพราะในการดำเนินการเหล่านี้มักมีหัวหน้าส่วนราชการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งหากแก้ปัญหานี้ได้ ก็ถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองมาแล้วจำนวนหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ที่จะทำการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ และจะส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างไร ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการอาจมีผลต่อความสำเร็จ ความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

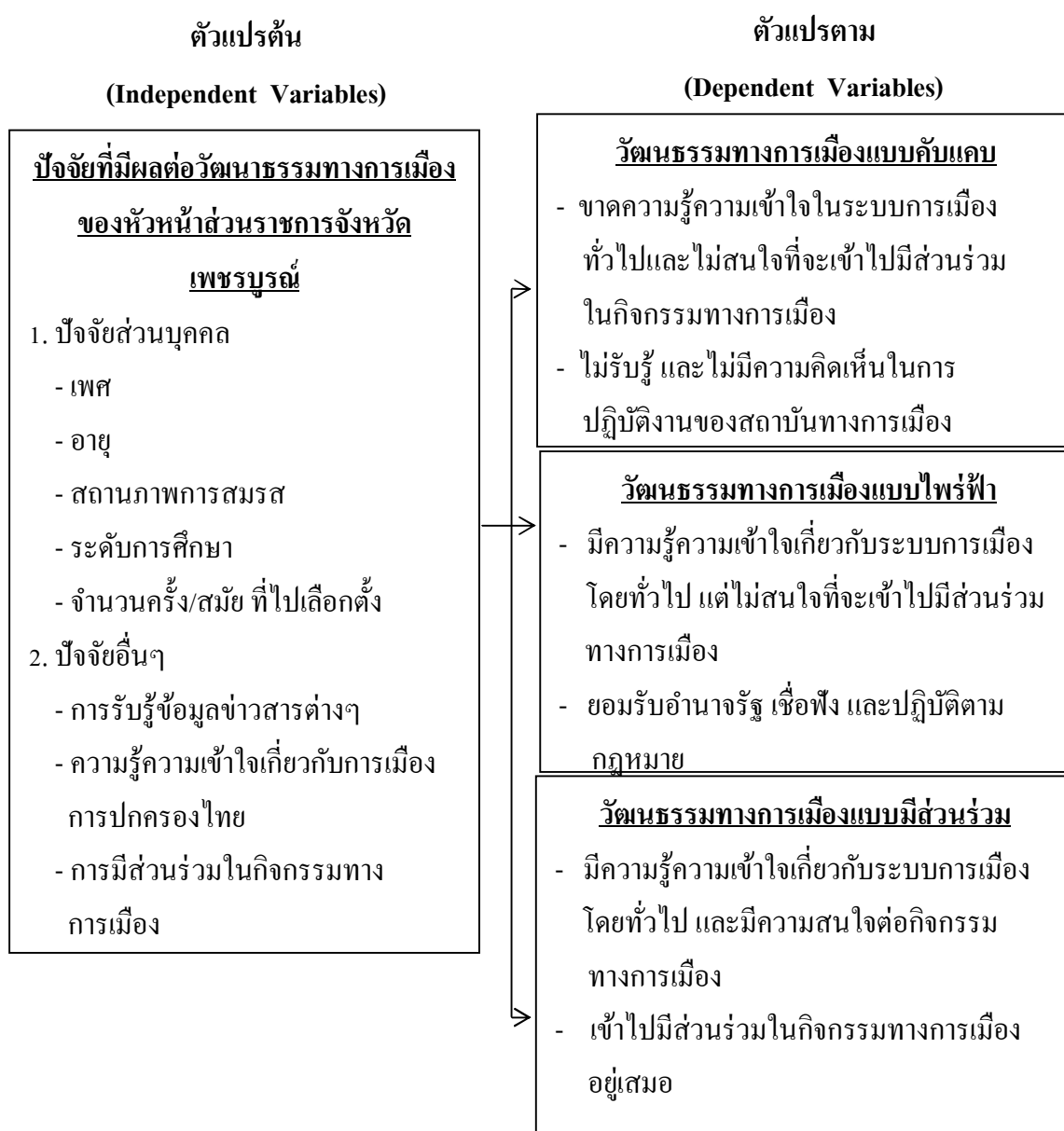
2.1 เพื่อศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดและทฤษฎีของอัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba) ในการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น 3 กลุ่ม แต่โดยทั่วไปแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและระดับของการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสาน จึงถือเป็นแนวทางที่สำคัญยิ่งในการศึกษา และเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นต่อไป โดยกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ได้นำเสนอดังต่อไปนี้

4. สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสารสนเทศและเทคโนโลยี กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานที่สังกัดนายกรัฐมนตรี และสำนักงานที่ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี จำนวน 106 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) (โดยเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด)

5.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการวิจัยในครั้งนี้ มีระยะเวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม 2556 ถึงเดือน ตุลาคม 2556 รวมเวลา 8 เดือน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ มุ่งศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ และมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง กลุ่มหรือแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก หรือจิตใจ ซึ่งจะมีผลทำให้กระบวนการทางการเมืองมีระเบียบและความหมาย หรือเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีต่อกระบวนการหรือระบบการเมือง

6.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของคนที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลย ไม่มีการรับรู้ ไม่มีความเห็น และไม่ใส่ใจต่อการเมือง ไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง

6.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไร้พละ หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการ

6.4 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อควบคุมและทำการตรวจสอบ ให้ผู้ปกครองทำการปกครองเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน

6.5 หัวหน้าส่วนราชการจังหวัด หมายถึง หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนหน่วยงานประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

7.3 สามารถเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ
2. แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดเรื่องการอบรมกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง

1. แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ

แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำเริ่มแพร่หลายเมื่อปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของคนในสังคม ว่าสามารถแบ่งกลุ่มคนออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มคนที่มีอำนาจ มีอิทธิพลมากในสังคม ซึ่งเรียกว่าชนชั้นนำ (Elite) อันหมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งสูงในสังคม หรืออยู่ที่ยอดปิรามิดของโครงสร้างทางสังคมนั้นๆ เช่น เป็นผู้ปกครองระดับประเทศ ระดับชุมชน หรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสูงในสังคม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง (Non-Elite) หรือสามัญชน (Mass) ซึ่งไม่มีอำนาจและอิทธิพล หรือจะมีก็เพียงจำนวนน้อย รวมทั้งไม่ได้มีบทบาทในการตัดสินใจทางสังคมโดยตรง

ส่วน ฮาโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ (Harrold D. Lasswell) นั้น ได้ให้คำนิยามของชนชั้นนำ คือ ผู้ที่ถืออำนาจทางการเมือง รวมทั้งมีภาวะผู้นำ และข้อมูลทางสังคม อันจะสามารถคงอยู่และเห็นได้ในช่วงหนึ่ง สำหรับ ลาสเวลล์ นั้น ค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับอำนาจและอิทธิพล โดยเขาเห็นว่าชนชั้นนำคือ ผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด รองลงมาก็คือ ชนชั้นนำระดับกลาง ส่วนผู้ที่มีอำนาจน้อยที่สุดคือ มวลชน นอกจากนี้เขายังเห็นว่า อิทธิพลมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจ คือ อิทธิพลของชนชั้นนำกับมวลชนจะมีความต่างกันมากน้อยแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับอำนาจของชนชั้นนำนั่นเอง โดยสรุปแล้ว ลาสเวลล์ นั้น เห็นว่าชนชั้นนำเกิดขึ้นได้เพราะการกระจายอิทธิพลที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคมนั่นเอง ซึ่งใครมีมากที่สุดก็คือ ชนชั้นนำ

ดังนั้น ชนชั้นนำอาจนิยามได้ว่า หมายถึง คน หรือกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่งซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยในสังคมนั้น และเป็นผู้ครองทรัพยากรทางสังคมมากกว่าบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้

ยังมีสถานภาพที่แตกต่างจากคนอื่นๆ ด้วย และสามารถที่จะใช้ทรัพยากรและสถานภาพเหล่านั้นให้เป็นผลตอบแทนของตนเองและใช้บทบาทนั้นต่อคนส่วนมากที่เหลือในสังคม

นอกจากนี้ ชนชั้นนำในสังคมโดยทั่วไปจะมีลักษณะสามประการ คือ มีทรัพย์สิน อำนาจ และสถานภาพทางสังคม ลักษณะทั้งสามประการจะเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันผู้ที่มิอำนาจก็จะใช้อำนาจในการแสวงหาทรัพย์สิน และผู้ที่มีทรัพย์สินก็ใช้ทรัพยากรในการแสวงหาอำนาจ ท้ายที่สุดเมื่อมีอำนาจและทรัพย์สินแล้ว ก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น

ชนชั้นนำอาจมีอำนาจ ทรัพย์สิน สถานภาพทางสังคม หรือทั้งสามประการ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเป็นชนชั้นนำอีก เช่น ความมีอาวุโส ความเชี่ยวชาญ ความรู้ เป็นต้น ส่วนการที่จะใช้ปัจจัยใดเป็นหลักในการกำหนดตัวชนชั้นนำก็ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา และสถานภาพของสังคมนั้นๆ เป็นสำคัญ

แม้จะมีผู้ให้คำนิยามว่า “ชนชั้นนำ” แตกต่างกันไปแต่โดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง บุคคลกลุ่มน้อยในสังคม ที่ควบคุมอำนาจทางการเงิน มีสถานภาพทางการเงิน มีสถานภาพทางสังคมสูง และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อการตัดสินใจใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสมาชิกของสังคมนั้น

แต่อย่างไรก็ตามสำหรับการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์นี้ เป็นการศึกษาชนชั้นนำในระดับท้องถิ่น (Local Elite) ซึ่งก็ถือว่าเป็นผู้นำท้องถิ่น

โดยที่ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพเด่น ประกอบกับความสามารถพิเศษในชุมชน หรือในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งในกลุ่มชนแต่ละกลุ่มย่อย ประกอบด้วย บุคคลที่มีบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่แตกต่างกันไปในขณะที่ทุกคนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้เอง สถานการณ์ที่บีบตัวขึ้นจึงผลักดันในสมาชิกของกลุ่มบางคนกลายเป็นผู้นำย่อมเนื่องมาจากคุณลักษณะพิเศษประจำตัวอีกด้วย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม ความโอบอ้อมอารี และความเสียสละ

นอกจากนี้ ยังหมายถึง บุคคล ซึ่งมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย และความสามารถที่โดดเด่นในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือในกิจกรรมอย่างใดกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นผู้ที่สามารถจูงใจประชาชนให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม และลงมือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

สำหรับชนชั้นนำท้องถิ่นนั้นถึงแม้ไม่ได้มีผู้นิยามไว้อย่างแน่นอน แต่ก็มิ้นักวิชาการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำท้องถิ่น ได้ให้คำนิยามไว้เช่น

บุคคลชั้นนำนั้น หมายถึง บุคคลในกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติที่น่าปรารถนาทั่วไป ในระดับค่อนข้างสูงเป็นพิเศษอยู่ไม่ว่าจะเพียงประการเดียวหรือหลายประการ

ก็ตาม บุคคลชั้นนำอาจจะเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือ มีทรัพย์สิน หรือมีความสามารถหลายๆ ด้าน คุณสมบัติดังกล่าวนี้อาจจะมีแต่เพียงประการเดียว หรือหลายประการรวมกันก็ได้

ชนชั้นนำ หมายถึง คนกลุ่มน้อยที่อยู่บนจุดสุดยอดปิรามิด ของการแบ่งชนชั้นทางสังคม เป็นคนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจ และมีอิทธิพลมากที่สุด ครอบครองทรัพย์สินและความร่ำรวยมากที่สุด หรือมากกว่ากลุ่มคนอื่นๆ ในสังคมหรือชุมชน และคนกลุ่มน้อยนี้ได้อาศัยความได้เปรียบดังกล่าว เข้าถึง หรือควบคุมการตัดสินใจของสังคมและชุมชนเอาไว้ ซึ่งในปัจจุบันการควบคุมอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวก็คือ อำนาจทางการเมือง

ชนชั้นนำ หมายถึง กลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งครอบครองทรัพย์สินสมบัติ ตำแหน่ง เกียรติยศ และมีชื่อเสียงในปริมาณที่มากกว่าบุคคลอื่นๆ ในสังคม และกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่ม บุคคลที่มีอำนาจและผูกขาดอำนาจการตัดสินใจในชุมชน โดยสามารถควบคุมและชี้นำการกระทำ การหรือมีพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนได้

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ชนชั้นนำหรือผู้นำนั้น หมายถึง บุคคลหรือ กลุ่มบุคคลในสังคมใดสังคมหนึ่งซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยในสังคมนั้น และเป็นผู้ครอบครอง ทรัพย์สินทางสังคมมากกว่าคนอื่นๆ นอกจากนี้ยังอาจมีสถานภาพที่แตกต่างจากคนอื่นๆ ด้วย ซึ่งสังคม ในที่นี้ หมายถึง ชุมชนท้องถิ่น อันเป็นเป้าหมายที่การวิจัยครั้งนี้มุ่งจะศึกษา ซึ่งก็คือ ชุมชนในระดับ ตำบลและหมู่บ้านนั่นเอง

สำหรับประเภทของผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านหนึ่งๆ นั้น อาจจะจำแนกลักษณะ โครงสร้างของผู้นำออกเป็นสองประเภท ดังนี้

1. โครงสร้างผู้นำแบบเป็นทางการ

ลักษณะตำแหน่งของผู้นำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน แบ่งได้เป็นสองประเภท

- ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบล
- คณะกรรมการต่างๆ ขององค์การชุมชน เช่น กลุ่มชาวนา คณะกรรมการพัฒนา

หมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน และคณะกรรมการตำบล เป็นต้น

2. โครงสร้างผู้นำแบบไม่เป็นทางการ

ผู้ที่เป็ผู้นำแบบไม่เป็นทางการในหมู่บ้านนั้น ได้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือสมาชิกอาวุโส ที่สุดของครอบครัวชาย อติศพระภิกษุ สามเณร ผู้ที่มีฐานะมั่งคั่ง ผู้ที่มีชื่อเสียง และผู้ที่มีความรู้ ความสามารถพิเศษจนได้รับการยกย่อง

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การศึกษาวิจัยเกิดความเข้าใจ และสัมฤทธิ์ผลในประเด็นที่ เกี่ยวกับ ผู้นำท้องถิ่นที่แท้จริง รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ของชุมชน หรือหมู่บ้านที่เกี่ยวกับผู้นำจึง จะใช้การศึกษาถึงวัฒนธรรมชุมชนของหมู่บ้านนั้นๆ เป็นส่วนประกอบเข้าร่วมด้วย หรือที่เรียกว่า การศึกษาโครงสร้างที่เป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งได้มีการแบ่งออกเป็นระบบอันมีความเกี่ยวพันกับ

ชุมชน เป็นต้นว่า ระบบศาสนา ระบบเครือญาติ ระบบเศรษฐกิจ ระบบเกียรติ และสถานภาพ โดยระบบเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้เกิดผู้นำขึ้น

สำหรับงานวิจัยที่เคยศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำไทยนั้น มีปรากฏอยู่ในงานวิจัยของนักวิชาการ เช่น เนเฮอร์ (Clark D. Neher 1976: 44-50) ซึ่งได้แบ่งประเภทของประชาชนในหมู่บ้านของไทยเป็นสามกลุ่มคือ

- กลุ่มผู้ไม่สนใจกิจกรรมทางการเมือง (The Apoliticals) ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในหมู่บ้านมีอยู่ประมาณร้อยละ 80-90 เป็นผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือสมาคมในหมู่บ้าน และไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของชุมชน

- กลุ่มผู้สนใจในกิจกรรมทางการเมือง (The Politicals) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ติดต่อกับทางราชการมากกว่าคนอื่นๆ มีส่วนในการวางแผนพัฒนา และวางนโยบายของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่เป็นตัวกลาง (middleman) ที่เชื่อมระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ชนชั้นนำของหมู่บ้าน (The Village Elites) ซึ่งเป็นบุคคลจำนวนน้อย คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนการแบ่งประเภทของชนชั้นนำท้องถิ่นในชุมชนหมู่บ้านไทยนั้น คายส์ (Charles F. Keyes 1970: 92-127) ได้สรุปผลงานวิจัยของนักวิชาการไทย และได้แบ่งชนชั้นนำท้องถิ่นออกเป็นสามประเภท โดยพิจารณาจากบทบาทและที่มาของอำนาจ (Source of Authority) โดยมีแหล่ง (Source) สองแหล่งที่ทำให้เกิดผู้นำท้องถิ่น คือ ลักษณะโครงสร้างสังคมแบบชาวนา (Peasant Source) และแหล่งภายนอกระดับชาติ (National Source) ซึ่งทั้งสองแหล่งจะเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดผู้นำท้องถิ่นได้แก่

- บุคคลชั้นนำที่ไม่ใช่ชาวนา (Non-Villager) ซึ่งไม่ใช่คนในหมู่บ้าน แต่มีอิทธิพลในการติดต่อสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ ข้าราชการบางตำแหน่ง พ่อค้าคนกลางที่เข้ามาค้าขายในหมู่บ้าน และนักการเมืองทุกระดับ

- บุคคลชั้นนำตามประเพณี ซึ่งเรียกว่าผู้ใหญ่ (Elders) เป็นผู้อาวุโสในชุมชน รวมทั้งการเป็นผู้ที่มีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

- บุคคลชั้นนำที่เป็นตัวกลาง (Synatic Leader) หรือบุคคลที่มีสถานอยู่ระหว่างสองประเภทแรก ซึ่งเป็นตัวเชื่อมโครงข่ายการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับกลุ่มอื่นๆ ในระดับชาติ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ ครู พ่อค้าคนกลางในระดับหมู่บ้าน

2. แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง

อัลมอนด์และเพาเวล (Gabriel A. Almond & Bingham G. Powell) ได้ให้คำจำกัดความวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองคือ แบบอย่างของทัศนคติ (Attitude) และแนวความโน้มเอียง ซึ่งบุคคลในฐานะสมาชิกของระบบการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการมุ่งตีความว่า คนมีความเชื่อ (Believes) อย่างไร เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่ง คือ ลักษณะการกระจาย (Distribution) ของความโน้มเอียงทางด้านความรู้ ความรู้สึก และความประเมินค่าต่อวัตถุทางการเมือง (political Objects) ที่มีอยู่ในบรรดาสมาชิกของสังคม ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบต่างๆ ของระบบการเมือง เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ พรรคการเมืองและทัศนคติของบุคคลเกี่ยวกับตัวเขาเองในฐานะผู้กระทำทางการเมือง (Political Actor) และทัศนคติของเขาต่อบทบาททางการเมืองของผู้อื่น

พาย (Lucian Pye) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง กลุ่มหรือแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกหรือจิตใจ ซึ่งจะมีผลทำให้กระบวนการทางการเมืองมีระเบียบและมีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อกระบวนการหรือระบบการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลจากแบบการถ่ายทอดของประวัติศาสตร์ของประเทศ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดระบบการเมือง ระบบการเมืองจะมีเสถียรภาพมั่นคงอยู่ได้ ถ้าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในระบบการเมืองมีแนวโน้มที่จะเป็นอย่างเดียวกัน โดยวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองอย่างแยกไม่ออก การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นการศึกษาระบบการเมือง

ยิงเกอร์ (Yinger) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นทัศนคติและการอบรมหล่อหลอมที่แต่ละคนได้รับจากระบบการเมืองนั้น ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกนิยมและไม่นิยมต่อระบบการเมือง และประเมินค่าต่อเหตุการณ์ทางการเมือง และอธิบายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการอธิบายแบบแผนต่างๆ ที่แตกต่างกัน และการมีกิจกรรมร่วมกัน

อัลมอนด์และเวอร์บา (Gabriel A. Almond & Sidney Verba) ได้ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยใน “The Civic Culture” ทำการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่าง 5 ประเทศ ได้แก่ เยอรมนี อิตาลี เม็กซิโก อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา อัลมอนด์และเวอร์บา ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยว่าเป็นเรื่องของความเชื่อ ความปรารถนา อารมณ์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง อัลมอนด์และเวอร์บา ได้จำแนกรูปแบบความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมือง โดยกล่าวว่าความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมือง โดยกล่าวว่าความโน้มเอียงทางการเมืองแบบแผน ทัศนคติทางการเมืองของบุคคลนั้นแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ความโน้มเอียงทางการรับรู้ (Cognitive Orientation) ซึ่งเป็นเรื่องของ “ความรู้ความเข้าใจ” และ “ความเชื่อ” ที่มีต่อระบบการเมือง

2. ความโน้มเอียงตามความนึกคิด (Affective Orientation) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับระบบการเมือง บทบาท บุคคล และการปฏิบัติภาระหน้าที่ในระบบการเมือง

3. ความโน้มเอียงในการประเมินค่า (Evaluative Orientation) เป็นเรื่องในการตัดสินใจ และการให้ข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือกิจกรรมทางการเมือง อันเป็นผลที่เกิดจากบุคคลได้รวบรวมมาตรการทางคุณค่า และกำหนดกฎเกณฑ์ โดยอาศัยข่าวสารและความรู้สึกเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจ หรือข้อคิดเห็น

ความโน้มเอียงของบุคคลในทางการเมืองจะมีลักษณะดังนี้

1. บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับชาติของเขาและระบบการเมืองทั่วไปอย่างไร อาทิ ประวัติความเป็นมาของชาติ ขนาดพื้นที่ประเทศ ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ลักษณะอำนาจทางการเมือง รัฐธรรมนูญ และอื่นๆ ในทำนองนี้ ความรู้สึกนึกคิดของเขามีต่อลักษณะทั่วไปของระบบดังกล่าวอย่างไร เขามีความคิดเห็นและการตัดสินใจประเมินค่าของระบบอย่างไร

2. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาททางการเมือง และผู้นำทางการเมืองอย่างไร และเขามีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายอย่างไร เขามีความรู้สึกนึกคิดมีความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้าง ผู้นำทางการเมือง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะอะไรบ้าง

3. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับตามสาธารณะ โครงสร้างตัวบุคคลและการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับการบริหารที่มาจากรัฐบาลอย่างไร ความรู้สึกนึกคิด และความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้นอย่างไร

4. บุคคลมองตัวเองในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของระบบการเมืองอย่างไร เขามีความรู้เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ อำนาจหน้าที่ และวิธีการต่างๆ ที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองอย่างไร เขามีความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของเขาในทางการเมืองอย่างไร เขาใช้อะไรเป็นปทัสถานของการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจทางการเมือง

นอกจากมิติแห่งการรับรู้หรือความเข้าใจทางการเมือง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดดังกล่าวแล้วนั้น อัลมอนต์และเวอร์บา ยังได้เสนอมิติแห่งทัศนคติทั่วไป (Generalized Attitudes) ที่มีต่อ “ระบบโดยรวม” (System as a whole) นั่นก็คือ ต่อ “ชาติ” (Nation) ในแง่คุณค่าความสำเร็จและแง่อื่นๆ ในทำนองนี้ที่เกี่ยวกับชาติ โดยวัดจากความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออก (Output Affect) หรือลักษณะต่างๆ ของความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทัศนคติทั่วไป หรือมิติโดยทั่วไปของความรู้สึกที่มีต่อระบบโดยรวม อัลมอนต์และเวอร์บา ใช้วัดสิ่งเกี่ยวกับ

“ความภาคภูมิใจในชาติ” (National Pride) ซึ่งถือเป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อระบบสังคมการเมือง โดย อัลมอนต์และเวอร์บา ตั้งเป็นคำถามไว้ว่า “สิ่งใดในประเทศเป็นสิ่งที่ทำให้ (ผู้ตอบ) รู้สึกภาคภูมิใจ” ในการตอบคำถามนี้ผู้ตอบอาจไม่ตอบในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะทางการเมืองก็ได้ แต่ถ้าผู้ตอบตอบในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะทางการเมือง ก็อาจสรุปได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในทางการเมือง (Political Pride)

อัลมอนต์และเวอร์บา (Gabriel A. Almond & Sidney Verba) ได้เสนอรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในจุดหมายของระบบการเมืองโดยทั่วไป ไม่รู้หรือไม่มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการเมือง รวมทั้งไม่คิดจะมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบที่ประชาชนทั่วไปยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการทางการเมือง และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในฐานะที่จะมีความหมายมีอิทธิพลทางการเมือง ตลอดจนพยายามไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เขามีแต่เพียงหน้าที่เคารพเชื่อฟังกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เท่านั้น

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Participant Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบที่ประชาชนมีความไว้วางใจในระบบการเมือง โดยทั่วไป มีการรับรู้ต่อโครงสร้างทางการเมือง กระบวนการปกครองบริหาร ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมีความรู้สึกว่าเขาสามารถใช้อิทธิพลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

อัลมอนต์และเวอร์บา กล่าวว่า รูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองข้างต้นนี้ เป็นแบบบริสุทธิ์ และเป็นเพียงความคิด มิได้หมายความว่าในสังคมหนึ่งๆ จะมีรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบเดียว กล่าวคือ จะมีลักษณะผสมกันระหว่างบุคลิกภาพวัฒนธรรมทางการเมืองระหว่างรูปแบบ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมแบบไพร่ฟ้า (Parochial-Subject Culture) เป็นรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับอำนาจของเผ่า หมู่บ้าน หรือเจ้าของที่ดิน แต่ประชาชนได้พัฒนาความจงรักภักดีไปสู่ระบบการเมืองที่มีขอบเขตอำนาจกว้างขวางกว่าเผ่า หมู่บ้านและเจ้าของที่ดิน โดยยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางแทนที่จะยอมรับอำนาจของเจ้าของหัวหน้หมู่บ้าน หัวหน้เผ่าของตน แต่ประชาชนก็ยังไม่สนใจในการเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรือ

ในกรณีที่ได้รับสิทธิทางการเมืองแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สนใจใฝ่กับสิทธินั้น รวมถึงไม่คิดว่าตนมีบทบาท หรืออิทธิพลอะไรต่อระบบการเมือง กล่าวโดยสรุป ประชาชนยังคงความเป็นอยู่ตามรูปแบบดั้งเดิม แต่ไม่ยอมรับอำนาจเด็ดขาดของหัวหน้าเผ่าอย่างเคร่งครัด หากแต่เชื่อฟังกฎเกณฑ์กฎหมายของรัฐบาลกลาง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Subject-Participant Culture) เป็นรูปแบบระบบการเมืองที่ประชาชนบางส่วนเริ่มมีความสนใจปรารถนาที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยคิดว่าตนมีบทบาท มีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยมีการเรียกร้องสิทธิทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกัน ยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่มีความปรารถนาที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองสองแบบที่ผสมกันเช่นนี้อาจมีส่วนทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคง ถ้าประชาชนส่วนหนึ่ง (อาจเป็นส่วนใหญ่) ยังคงมีแนวโน้มเอียงทางอำนาจนิยมอยู่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่มีอยู่ในกลุ่มชนส่วนน้อย และถูกท้าทายจาก วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าอยู่เสมอ อาจทำให้ระบบการเมืองที่มีรูปแบบประชาธิปไตยไร้เสถียรภาพในระยะแรกๆ ของการนำรูปแบบประชาธิปไตยมาใช้ แต่ถ้าวัฒนธรรมทางการเมืองผสมสองแบบนี้ดำเนินไปได้ในเวลาอันสมควร โดยที่ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยในรูปแบบมีความต่อเนื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอาจมีอิทธิพลทำให้ผู้มีความวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือกลุ่มที่มีความโน้มเอียงทางการเมืองแบบอำนาจนิยมเปลี่ยนท่าทีและทัศนคติได้

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Parochial-Participant Culture) วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในประเทศเกิดใหม่ และกำลังเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองคับแคบเป็นส่วนใหญ่ แต่ละเชื้อชาติเผ่าชนยังคงความจงรักภักดีต่อพวกตนอย่างเหนียวแน่น และมีทัศนคติต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเท่ากับความสำนึกทางการเมืองสูง อันยังผลให้เกิดปัญหาต่อระบบการเมืองการปกครอง โดยกลุ่มชนอาจมีแนวคิดเอนเอียงไปทางการเมืองการปกครองแบบอำนาจนิยม ขณะที่ชนอีกกลุ่มปรารถนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในลักษณะที่ข้อยกเว้นนี้ โครงสร้างทางการเมืองการปกครองจะยังไม่ขึ้นกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด

วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนไทยอยู่ในระดับต่ำ วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้มักมีลักษณะเป็นแบบที่ประชาชนสนใจทางการเมือง มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความเห็นว่าการเมืองการปกครองเป็นเรื่อง

ของทุกๆ คน มีความเชื่อว่าประชาชนมีสิทธิในการกำหนดตัวผู้ปกครองและนโยบายของรัฐบาล จะต้องดำเนินงานตามความต้องการของประชาชน ประชาชนมีความเชื่อและศรัทธาในการปกครองแบบประชาธิปไตย นอกจากนั้น ยังเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพของเอกชน กล่าวอีกนัยหนึ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในอุดมการณ์ของประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองนั้น สามารถปลูกฝังได้โดยการศึกษาอบรม แม้ว่าการศึกษาก็จะช่วยทำให้คนมีความสำนึกทางการเมือง มีความมั่นใจ ความสามารถทางการเมืองของคนมากขึ้นก็ตาม แต่การศึกษายังเป็นวิธีการเสริมสร้างหรือถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การศึกษาของบ้านเรานั้น ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม และมหาวิทยาลัย มีแนวโน้มปลูกฝังเรื่องของอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย เด็กนักเรียนไทยเป็นคนไม่ชอบแสดงออก ไม่มีการโต้แย้งกับอาจารย์อย่างที่เราควรจะเป็น

ส่วนในด้านหลักสูตรการศึกษาก็ยังไม่ได้มีการปลูกฝังความเลื่อมใสในลัทธิประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ การปลูกฝังในเรื่องนี้ไม่ใช่ทำได้ง่ายนัก เนื่องจากระบบการเมืองเองต้องเป็นประชาธิปไตยอย่างมั่นคงต่อเนื่องเป็นเวลานานพอที่จะเป็นตัวให้เห็นได้ เมื่อระบอบประชาธิปไตยไม่ค่อยมั่นคงนัก และในบางช่วงไม่ได้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ จะสั่งสอนให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนมีความเลื่อมใสในลัทธิประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่นั้นก็ไม่ได้ และไม่สามารถหยิบยกตัวอย่างของจริงให้เห็นได้ สิ่งที่เราทางโรงเรียนได้เน้นให้นักเรียนมีความเลื่อมใสเป็นเรื่องของการรักชาติ ภูมิใจในชาติ เลื่อมใสในสถาบันพระมหากษัตริย์และศาสนา ส่วนเรื่องของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นเน้นแต่เรื่องของการมีสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ไม่มีการเปรียบเทียบให้เห็นว่า ในความเป็นจริงแล้ว ประเทศไทยได้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจึงไม่ใช่การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเท่าใดนัก การศึกษาจึงไม่ได้ทำลายแนวคิดแบบเก่าๆ ของคนไทยลงไปได้อย่างสิ้นเชิง

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์ (Patron) เป็นคำที่มาจากภาษาสเปน หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจ สถานภาพ ฐานะมั่งคั่ง และอิทธิพล คำนี้อาจใช้เรียกนายจ้าง หรือผู้สนับสนุนการจัดพิธีกรรมต่างๆ และแม้กระทั่งนักบุญองค์อุปถัมภ์ โดยที่บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ที่ผู้มีอำนาจน้อยกว่า หรือเป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” (Client) ที่ต้องการความช่วยเหลือและการปกป้อง ผู้อุปถัมภ์ให้

ประโยชน์โดยหวังจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของสินค้า ความรักดี การสนับสนุนทางการเมือง และบริการในรูปแบบต่างๆ จากผู้รับอุปถัมภ์ของตน (ส่วนใหญ่แล้วผู้อุปถัมภ์คนหนึ่งจะมีผู้รับอุปถัมภ์หลายคน) โดยทั่วไปในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย คือ ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ฝ่ายหลังมักจะเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง แม้ว่าผู้อุปถัมภ์อาจจะต้องอาศัยผู้ได้รับอุปถัมภ์ของตนอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อนในบางสถานการณ์ เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง หรือในกรณีพิพาทที่มีการแบ่งพวกเป็นก๊กเป็นเหล่า

ลักษณะระบบความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ได้พัฒนาขึ้นมาในอาณาเขตที่ระบบการถือครองที่ดินอยู่ในมือของกลุ่มคนเพียงไม่กี่คนที่มีอำนาจและร่ำรวย รวมทั้งสามารถผูกขาดการศึกษาและเครื่องมือในการติดต่อกับโลกภายนอกที่กว้างขวางกว่าระดับชุมชน สำหรับชุมชนที่มีระบบการถือครองที่ดินที่ค่อนข้างกระจายตัวอย่างเท่าเทียมกันจะมีการพัฒนาความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์น้อยมาก แต่ลักษณะความสัมพันธ์จะมีรูปแบบที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างบุคคลที่เท่าเทียมกัน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “สัญญาระหว่างผู้ร่วมงาน” (Colleague Contracts) ลักษณะความร่วมมือทั้งสองแบบเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและความไม่มั่นคงของรัฐ และครอบครัวไม่สามารถเป็นหลักประกันได้

ประเภทของระบบอุปถัมภ์สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. ระบบบิดาอุปถัมภ์ กรณีบราซิลตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของระบบสังคมปิดแบบบิดาอุปถัมภ์ที่มีการใช้อำนาจกดขี่ในยุคของการใช้ทาสหรือแรงงานตั้งแต่สมัยอาณานิคม จนถึงปัจจุบัน ระบบบิดาอุปถัมภ์ถูกนำเข้ามาในบราซิลโดยชาวโปรตุเกส และทำหน้าที่คล้ายครอบครัวขยายที่หัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้รับผิดชอบในสวัสดิการของผ้าที่อยู่ใต้อำนาจตน ซึ่งรวมทั้งครอบครัวของข้าอุปถัมภ์ทาสและแรงงานอิสระ ในสถานการณ์นี้รัฐบาลกลางไม่เข้มแข็งและชุมชนอยู่ค่อนข้างจะโดดเดี่ยว ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในลักษณะนี้จึงเป็นทางเลือกของชาวไร่ชาวนาที่ต้องการความคุ้มครองจากผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจ

2. ระบบการใช้อำนาจกดขี่ ในกรณีบราซิลตอนเหนือ การศึกษาหลายชิ้นระบุว่า ผู้อุปถัมภ์หรือเจ้าที่นาหันมาใช้วิธีการที่ควบคุมผู้รับอุปถัมภ์มากขึ้น การข่มขู่และความรุนแรง และแม้กระทั่งการฆาตกรรมเป็นเรื่องปกติในช่วงต้นทศวรรษ 1960 เมื่อบรรดาเจ้าที่นาพยายามสกัดกั้นการประท้วงของแรงงานในชนบทที่ลุกขึ้นเรียกร้องให้มีการช่วยเหลือและผ่อนปรนจากฝ่ายผู้อุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ในวงกว้าง อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ขยายขอบเขตกว้างไกลกว่าที่จำกัดอยู่เฉพาะในชุมชน หรือในชนบทเท่านั้น ระบบอุปถัมภ์ยังมีความสำคัญในการช่วยเชื่อมโยงโครงสร้างอำนาจระหว่างชนบทและเมือง และเป็นเส้นทางของการแสวงหาผลประโยชน์

ในสังคมที่กำลังพัฒนา เส้นสายของความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์สามารถเชื่อมโยงบุคคลที่มีสถานภาพต่ำไปจนถึงบุคคลระดับชาติ โดยไม่จำเป็นต้องผูกติดอยู่กับระบบราชการที่ค่อนข้างเข้มงวดเกินไป ในขั้นต้นของการพัฒนาอุตสาหกรรม ผู้อุปถัมภ์ตามประเพณีอาจสามารถช่วยเหลือผู้รับอุปถัมภ์ของตนในการติดต่อกับระบบราชการ ทั้งนี้โดยเหตุที่เจ้าของที่ดิน (ผู้อุปถัมภ์) มีความสามารถที่จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเท่าเทียมกันหรืออาจเป็นเพราะตนเองเป็นผู้รับอุปถัมภ์ของผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจมากกว่าต่อๆ กันไปจนถึงระดับชาติ อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วผู้อุปถัมภ์ตามประเพณีที่มีบทบาทในหลายๆ ด้าน (เช่น ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง) จะถูกแทนที่โดยผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจเฉพาะด้านและจำกัดอยู่เฉพาะในระบบราชการหรือองค์กรต่างๆ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและครู เป็นต้น

เครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการที่พรรคการเมืองใช้ในการหาคะแนนเสียงในชนบท ผู้รับอุปถัมภ์ในทางการเมืองมักถูกพรรคการเมืองใช้ให้เป็นหัวคะแนน โดยอาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้รับอุปถัมภ์ เช่น การให้สัญญาในการปฏิรูปที่ดินเพื่อแลกกับคะแนนเสียง ดังตัวอย่าง ในการแข่งขันระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับพรรคคริสเตียนเดโมแครตในอิตาลี และในเวเนซุเอลา เป็นต้น ทั้งหมดเป็นกระบวนการทางการเมืองของมวลชนที่ถูกผนวกเข้ากับระบบอุปถัมภ์ และต้องสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนี้ สังคมไทยยังมีค่านิยมสำคัญๆ ที่เป็นตัวกำหนดอุปนิสัยและพฤติกรรมในวิถีชีวิตของคนไทย ดังนี้ 1) ขกย่องเงิน 2) ขกย่องอำนาจ 3) ขกย่องความเป็นผู้ใหญ่ 4) ขกย่องจิตใจนักเลง 5) นิยมการเป็นเจ้านาย 6) ขกย่องความใจกว้าง 7) ขกย่องความกตัญญูรู้คุณคน 8) ขกย่องนักปราชญ์ และ 9) ขกย่องความเคารพนบนอบรู้จักที่ต่ำที่สูง

ซึ่งค่านิยมเหล่านี้ น่าจะมีผลต่อทัศนคติหรือโลกทัศน์ทางการเมืองของคนไทยทั่วไปไม่มากก็น้อย ยิ่งไปกว่านั้น มรดกทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทยก็ยังมีเรื่องของนายกับไพร่เข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย กล่าวคือ นับตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยของรัชกาลที่ 5 สังคมไทยมีการแบ่งชนชั้นเป็น 2 ชั้นชั้นคือ มูลนายกับไพร่ ซึ่งทั้งสองชนชั้นนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ หรือต่างตอบแทนกันและกัน นั่นคือ มูลนายจะต้องปกป้องและคุ้มครองไพร่ในฐานะที่เป็นลูกน้อง ส่วนไพร่ก็ต้องพึ่งพาอาศัยและจงรักภักดี อาสาทำงานทุกอย่างให้มูลนายเพื่อตอบแทนบุญคุณ จึงเป็นที่มาของคำว่า “ลูกพี่ หรือเจ้านายกับลูกน้อง” นั่นเอง

ค่านิยมในสังคมไทยกับมรดกทางประวัติศาสตร์ของระบบไพร่ จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการผดุงรักษาระบบอุปถัมภ์ให้คงอยู่ต่อมา และฝังลึกอยู่ในจิตใจของคนไทยส่วนใหญ่

4. แนวคิดเรื่องการอบรมกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization)

การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดทัศนคติทางการเมือง และแนวทางปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมในขณะนั้นให้กับประชาชนทั่วไป

ลักษณะสำคัญของการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง คือ

1. การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละคน หมายถึง เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายยิ่งขึ้นก็ย่อมมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติเดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชีวิตที่เปลี่ยนไป

2. การอบรมกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองอาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อบุคคลได้มีการสัมผัสโดยตรงกับข่าวสาร ค่านิยม และความเชื่อ เกี่ยวกับทางการเมืองโดยตรง หรือโดยอ้อมผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา

เดวิด อีสตัน (David Easton 1969) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ได้แก่ กระบวนการที่ระบบการเมืองส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติ ความรู้ ค่านิยม บรรทัดฐานจากอีกรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบแผนของความโน้มเอียงทางการเมืองที่มีผลต่อการคงอยู่ของระบบการเมือง

การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ได้มีนักวิชาการสรุปแนวคิดไว้ 3 แนว คือ

1. การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง (Socialization as Enculturation) เช่น จากรุ่นพ่อแม่ไปยังรุ่นลูก ซึ่งแนวความคิดนี้แสดงให้เห็นถึงความคิดเชิงอนุรักษสังคม มองเห็นการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในรูปแบบที่เป็นกระบวนการ ซึ่งทำให้สังคมดำรงอยู่ตามแบบฉบับดั้งเดิมเป็นแนวความคิดที่มีพื้นฐานทางมานุษยวิทยา

2. การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการควบคุมอารมณ์ของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิดตามทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์ (Psycho-Analysis) แนวความคิดนี้มองว่า บุคคลใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการทางจิต หรือความตึงเครียดส่วนบุคคลของเขาอย่างไร นักจิตวิเคราะห์มีแนวโน้มที่มองว่าบุคลิกภาพเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะมีบทบาท และการแสดงออกทางการเมืองอย่างไร

3. การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นการเตรียมบุคคลเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม (Role Training) คือ เป็นกระบวนการของสังคมในอันที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลประพฤติปฏิบัติตาม (Conform to) ปทัสถาน (Norms) ของสังคม โดยแนวทางนี้มองว่าบุคลิกภาพของบุคคลและโครงสร้าง

ของสังคมเป็นระบบที่แยกต่างหากออกจากกัน กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นตัวเชื่อมโยงให้ระบบทั้งสองไปด้วยกันได้โดยบุคคลจะต้องไม่ได้รับความกดดันจากระบบสังคมมากเกินไป และสังคมก็จะไม่ได้รับความกระทบกระเทือนจนเกินไปจากความต้องการส่วนบุคคล

การกล่อมเกลาทางการเมืองในวัยผู้ใหญ่ มีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกล่อมเกลาทางการเมือง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. จำพวกในสังคม (Social Grouping) คือ คนที่เป็นชนชั้น (Class) เดียวกัน ระดับรายได้ เดียวกัน ระดับการศึกษาเดียวกัน อาชีพเดียวกัน

2. กลุ่มพฤติกรรมที่สังกัด คือ กลุ่มที่มีโครงสร้างและกระบวนการที่แน่ชัด มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง และมีอิทธิพลในการกล่อมเกลาทางการเมือง แบ่งเป็น 3 ประเภท ตามบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ

1) กลุ่มที่ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยเฉพาะ เช่น พรรคการเมือง ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองเพื่อระดมกำลังสู่การกระทำทางการเมือง

2) กลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่ทางการเมือง แต่มีการให้การศึกษาทางการเมือง เช่น กลุ่มศาสนา

3) กลุ่มที่ไม่ได้ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมือง และไม่ทำการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างเป็นทางการ หากแต่บางครั้งทำโดยไม่รู้ตัว เช่น สมาคมกีฬา

3. ประสบการณ์ทางการเมือง การได้สัมผัสกับการเมืองโดยตรงย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติและค่านิยมทางการเมือง เป็นโอกาสที่บุคคลจะได้ทดสอบบทเรียนที่ได้เรียนรู้มาโดยทางอ้อมผ่านตัวแทนต่างๆ กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

4. สื่อมวลชน (Mass Media) ได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากขึ้น ตามลำดับ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการที่ทำให้การสื่อสารที่เกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นจากรัฐบาลถึงประชาชน หรือจากคนกลุ่มหนึ่งถึงคนอีกกลุ่มหนึ่ง

ในการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การก่อรูปของตัวตนทางการเมืองถ้าจะครบถ้วนต้องมีการยกตัวอย่างในขั้นตอนตั้งแต่การกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมืองที่นำไปสู่วัฒนธรรมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง แต่ในความเป็นจริงคงกระทำได้ยาก เพราะคงจะหาตัวอย่างของพฤติกรรมทางการเมืองมาอธิบายได้ไม่สะดวก ทางออกคือ จะต้องใช้วิธีที่แสดงถึงความตั้งใจว่าจะมีพฤติกรรมเช่นไร เช่น จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือประท้วงนโยบายที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน โดยอนุโลมเอาว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงถึงพฤติกรรมในทางการเมืองผ่านสถานการณ์ทางการเมืองที่สมมติขึ้นมา

และทางด้านแนวคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์นั้นมีจุดอ่อนอยู่ตรงที่มองว่าระบบอุปถัมภ์เป็นสิ่งที่เลวร้ายในแง่เดียว แต่ความเป็นจริงในสังคมไทยที่เป็นสังคมแบบพุทธ และการมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีเรื่องของบุญคุณที่เป็นทางด้านของจิตใจมากกว่าวัตถุในบางครั้งระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบนี้ จึงนำมาอธิบายไม่ได้ทั้งหมด แต่ถ้าเป็นในแง่ของการเอาเปรียบและการเกิดผลเสียในที่นี้จะเน้นในแง่การเมืองก็จะสามารถใช้อธิบายได้

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและอ้างอิงครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ เป็นความหมายที่อัลมอนต์ อธิบายไว้ว่า “ทุกระบบการเมืองมีแนวปฏิบัติทางการเมืองเป็นแบบเฉพาะของตนกำกับอยู่” ซึ่งแบบเฉพาะดังกล่าวหมายถึง วัฒนธรรมทางการเมือง เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวปฏิบัติการ (Actor) ในระบบการเมือง ส่วนเวอร์บา (Sidney Verba) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมใดสังคมหนึ่ง ประกอบด้วย ระบบความเชื่อ สัญลักษณ์ และค่านิยม ซึ่งบอกถึงสถานะของกิจกรรมทางการเมืองที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น

อัลมอนต์และเพาเวลล์ (Almond and Powell 1965: 50-63) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติหรือความโน้มเอียงทางการเมืองของแต่ละบุคคล ความโน้มเอียงจะปรากฏเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการรับรู้ (Cognitive Orientation)
2. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับความรู้สึก (Affective Orientation) เป็นความรู้สึกหรือมีทัศนคติต่อส่วนต่างๆ ของระบบการเมืองและองค์กรทางการเมือง
3. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluative Orientation) เป็นการตัดสินใจ หรือประเมินกิจกรรมทางการเมือง หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองตามความเห็นของตนเอง

อัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba 1965: 18-30) ได้แบ่งประเภทของบุคคลตามความโน้มเอียงทางการเมือง หรือวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial) ได้แก่ บุคคลที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวทางการเมือง ไม่รับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถาบันทางการเมือง และไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองแต่อย่างใด
2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject) ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant) ได้แก่ บุคคลที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป สนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้นอยู่เสมอ

โดยทั่วไป วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในแต่ละสังคมของทุกระบบการเมืองมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะและระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ ถึงอย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมืองที่ปรากฏในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ก็มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทดังที่กล่าวมาแล้ว คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมไพร่ฟ้า (Parochial-subject Political Culture) ปรากฏในสังคมที่มีรัฐบาลเกิดขึ้นแทนที่ระบบเผ่าชน และประชาชนให้การยอมรับอำนาจของรัฐบาล แต่ประชาชนไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (Subject-participant Political Culture) ปรากฏในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่พอมีความรู้ความเข้าใจ แต่ไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าใดนัก ประชาชนที่รู้เข้าใจและเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงมีเพียงส่วนน้อย

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมมีส่วนร่วม (Parochial-participant Political Culture) ปรากฏในสังคมที่ประกอบด้วย ชนหลายเชื้อชาติ แต่มีความผูกพันแน่นแฟ้น และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2519: บทคัดย่อ) ได้วิจัย วัฒนธรรมทางการเมืองของครูในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2519 เพื่อศึกษาครูไทยส่วนใหญ่ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ โดยใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารต่างๆ และการเก็บข้อมูลภาคสนามจากครู 419 คน ในโรงเรียนระดับมัธยม 16 แห่ง และโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยม 16 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ครูไทยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย และแบบเผด็จการใกล้เคียงกัน และยังคงพบว่า ระดับของการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการมีวัฒนธรรมทางการเมืองทั้งระบอบประชาธิปไตยและแบบเผด็จการ แต่ไม่สำคัญมากนัก รวมทั้งเพศก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการ

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2521: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า นักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองแบบผสม คือ วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูงและมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับกลาง ในประเด็นการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีความมั่นใจต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและความสำนึกในหน้าที่พลเมืองระดับสูง

สมบัติ ชำรงรัฐวงศ์ (2520: บทคัดย่อ) ได้วิจัยวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำกลุ่มเกษตรกรในภาคกลาง เพื่อจะทราบทัศนคติของผู้นำกลุ่มเกษตรกรว่ามีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย หรืออำนาจนิยม เพื่อจะใช้ประโยชน์ในการพิจารณาการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยให้เจริญก้าวหน้าตามเป้าหมาย โดยศึกษาเฉพาะผู้นำกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 10 จังหวัด ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร 316 คน เลือกเฉพาะผู้นำกลุ่มเกษตรกร มาเป็นประชากรในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำกลุ่มเกษตรกรมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างอิสระนิยมกับอำนาจนิยม

มณฑล มือนันต์ (2522: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำของท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำของจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อศึกษาว่าบุคคลชั้นนำท้องถิ่น มีวัฒนธรรมทางการเมืองไปแนวทางใด ระหว่างประชาธิปไตยกับอำนาจนิยม โดยเลือกเอาเฉพาะบุคคลชั้นนำของจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 180 คน จากการศึกษาพบว่า บุคคลชั้นนำท้องถิ่นส่วนใหญ่ของไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองโน้มเอียงไปในทางอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย บุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาสูง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาค่ำ แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่ากลุ่มบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาค่ำ บุคคลชั้นนำที่มีอายุมากมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย แต่ก็มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย บุคคลชั้นนำที่มีอาชีพรับราชการ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่ไม่ได้รับราชการ แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่ไม่ได้รับราชการ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรู้ข่าวสารการเมืองของคนไทย เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ที่อยู่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่มีผลต่อความสนใจในข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางการสื่อสารต่างๆ พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้มีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารทางการเมือง โดยผู้ที่ให้การศึกษาในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการสนทนาในประเด็นทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ และยังศึกษาพบว่า ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ และภาคเหนือมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองค่อนข้างสูงกว่าภาคอื่นๆ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ผู้ชายมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง

อภิวัฒน์ พลสยาม (2529: บทคัดย่อ) ได้วิจัยวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการระดับอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการระดับอำเภอมีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์และมองโลกในแง่ดีในระดับปานกลาง มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความ

เสมอภาคในระดับปานกลาง มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเองในระดับสูง ขอมรับการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการวิพากษ์วิจารณ์ในระดับปานกลาง และปฏิเสธการนิยามอำนาจเด็ดขาด การมอบความรับผิดชอบให้ผู้นำการอ่อนน้อมยอมตนต่อผู้มีอำนาจ การยอมรับการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกและการวิพากษ์วิจารณ์ในระดับปานกลาง และปฏิเสธการนิยามอำนาจเด็ดขาด การมอบความรับผิดชอบให้ผู้นำ การอ่อนน้อมยอมตนต่อผู้มีอำนาจ การยอมรับนับถือระบบอาวุโส และการยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิมในระดับปานกลาง และเมื่อแยกศึกษาเปรียบเทียบตามลักษณะของอาชีพพบว่า ข้าราชการครูมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับรอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ข้าราชการพลเรือน ส่วนข้าราชการตำรวจนั้นพบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองระดับรอบประชาธิปไตยระดับสูงต่ำที่สุด

สุกิจ เจริญรัตนกุล (2530: 88-94) ได้ทำการศึกษาแนวคิดทางการเมืองของ อัลมอนต์ และเวอร์บา ว่าด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองกับเสถียรภาพของระบอบประชาธิปไตย ย่อมไม่มีลักษณะเป็นเนื้อเดียวกันเหมือนกันทั้งหมด แต่จะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้ ทักษะ และในความแตกต่างนั้นก็จะแฝงไว้ด้วยความกลมกลืนไปด้วยกันในลักษณะที่คล้ายคลึงกับคุณธรรมของพลเมืองในนครรัฐกรีก ดังนั้น อัลมอนต์ และเวอร์บา จึงเรียกลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในสังคมการเมืองประชาธิปไตยตะวันตกว่า Civic Culture

นิรันดร์ นิตยา (2531: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยแบบผู้นำของสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจภูธรกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า สารวัตรใหญ่มีแบบผู้นำเป็นแบบเสรีนิยมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.80 และร้อยละ 28.50 ตามลำดับ ซึ่งรูปแบบผู้นำของสารวัตรใหญ่ทั้งสามแบบดังกล่าว ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะและหลายรูปแบบ ดังนั้น สารวัตรใหญ่ต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ให้สอดคล้องกับประชาชนแต่ละกลุ่มและแต่ละรูปแบบ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า สารวัตรใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง

ปกรณ์ บุคดาเพ็ง (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านหัวหนอง ตำบลหนองสองห้อง อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2531 ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะมีความสำนึกทางการเมืองเป็นเหตุผลสำคัญ ส่วนการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งนั้นพบว่าส่วนมากได้ตัดสินใจเลือกไว้ก่อนวันเลือกตั้ง และตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้นเป็นเพราะเป็นผู้มีคุณธรรมและตัดสินใจด้วยตนเองเป็นเหตุผลมากกว่าการแนะนำหรือชักจูงของผู้ใหญ่บ้านคนเก่าหรือจากญาติพี่น้อง

สุรศักดิ์ วัฒนาคุดมชัย (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยครู ในเขตภาคเหนือตอนบนพบว่า นักศึกษาจำแนกเพศ ชั้นปีที่ศึกษาและอาชีพบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจของชาติ และความภาคภูมิใจในสถาบันการเมือง สมรรถนะทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีความสัมพันธ์กับชั้นปีที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ แต่เพศและอาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า

ทองหลั่น จตุจันทร (2533: 265-268) ได้ศึกษาวิจัยการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2532 ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะต้องการเลือกสรรคนดีเข้าไปบริหารงานมากที่สุด ช่วงเขาคัดสินใจเลือกผู้สมัครผู้ใดผู้หนึ่งไว้ก่อนแล้วก่อนวันเลือกตั้งและผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดคือ เพื่อนร่วมงาน

อำนาจ ผงษา (2535: 113-114) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอาชีพรับราชการเป็นผู้มีสำนึกทางการเมืองสูง และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ตัดสินใจในการเลือกลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งด้วยตนเอง ร้อยละ 100 และจะตัดสินใจไว้ก่อนวันเลือกตั้ง ไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจไว้โดยง่าย ตลอดจนมีเหตุผลทางการเมืองมากกว่าสินจ้างรางวัล

ศิริชัย กาญจนวรรณ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ซึ่งผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย เพราะถือเป็นหน้าที่ และอยากได้คนดีเข้าไปบริหารเทศบาล ส่วนผู้ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้เหตุผลว่า คิดฐานะสำคัญ ไม่ชอบผู้สมัคร และไม่สะดวก ผู้มีอิทธิพลต่อการชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด ได้แก่ เพื่อนฝูง ส่วนการตัดสินใจเลือกนั้นพบว่า ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครในคูหาเลือกตั้ง ยกเว้นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และผู้มีอาชีพรับจ้างและเกษตรกร จะตัดสินใจก่อนการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสินจ้างรางวัล และสิ่งของต่างๆ ของผู้สมัครนั่นเอง

สุรชัย จงรักย์ (2536: บทคัดย่อ) เรื่อง บทบาทผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีหัวหน้าบ้านของเทศบาลเมืองน่าน พบว่า ภารกิจของหัวหน้าบ้าน ได้แก่ เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน เป็นผู้แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เสนอแผนงานและโครงการในการขอความช่วยเหลือจากเทศบาล ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสามัคคี มีความสำนึกร่วมกันพัฒนาชุมชน อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามในชุมชน ให้ถ้อยคำรับรองแก่ทางราชการ

ดำเนินการประสานงานต่างๆ ตามที่เทศบาลมอบหมาย และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสัมฤทธิ์ผลของระบบหัวหน้าบ้านคือ ปัจจัยส่วนบุคคลและความสามารถในการบริหารงาน

น้ำเพชร ฉัตรบุญญานนท์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลทางการแพทย์ในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มแพทย์มีแนวโน้มที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาลมีแนวโน้มที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมกับแบบมีส่วนร่วม

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทยพบว่า ชนชั้นกลางในสังคมไทย เป็นเพศชายในกลุ่มอายุระหว่าง 35-45 ปี ที่มีประสบการณ์ทำงานประมาณ 16-20 ปี และทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล จะมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง และชนชั้นกลางที่เคยศึกษาวิชาระบบสังคมและการเมืองไทย และเคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองเป็นระยะเวลานาน จะมีระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยสูง แต่ชนชั้นกลางที่สังกัดกระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยต่ำ

ปัญญา ไขเอ็ง (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภาพบว่า

1. ข้าราชการรัฐสภา มีวัฒนธรรมทางการเมืองโน้มเอียงไปในทางประชาธิปไตยสูง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และเชื่อมั่นในตนเองสูงเป็นอันดับหนึ่ง และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ เป็นอันดับสุดท้าย

2. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งตามสายงาน อายุราชการ การเป็นสมาชิกชมรม สมาคม หรือมูลนิธิทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

3. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภา ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา ให้ความสำคัญของศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของบุคคลแตกต่างกัน

4. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งตามสายงาน อายุราชการ การเป็นสมาชิกชมรม สมาคม หรือมูลนิธิทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภาเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

5. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ และการเป็นสมาชิกชมรม สมาคมหรือมูลนิธิทางสังคมที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองแตกต่างกัน

6. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งตามสายงาน อายุราชการ การเป็นสมาชิกชมรม สมาคม หรือมูลนิธิทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

7. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกชมรม สมาคม หรือมูลนิธิทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา มีมุมมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์แตกต่างกัน

8. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งตามสายงาน อายุราชการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และเป็นไปในทางสร้างสรรค์แตกต่างกัน

9. คุณสมบัติทางสังคมของข้าราชการรัฐสภาในด้าน เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งตามสายงาน อายุราชการ การเป็นสมาชิกชมรม สมาคม หรือมูลนิธิทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แตกต่างกัน เป็นผลให้ข้าราชการรัฐสภา เป็นผู้ที่ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการแตกต่างกัน

ชูเอก ฉายา (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนายทหารชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นายทหารชั้นประทวนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในเกณฑ์ดี การศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย พบว่า มีแนวคิดระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นายทหารชั้นประทวนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก

วันเพ็ญ บุญยสิน (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม แม้จะมีความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์ทางการเมืองไม่มากนัก มีความภาคภูมิใจและพึงพอใจในสถาบันทางการเมือง หน่วยราชการ และนักการเมืองน้อย แต่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ระบบทางการเมืองการปกครอง และต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองสูง

ระดม วงษ์น้อย (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำทางความคิดและชนชั้นนำในชนบทไทย จากการศึกษาพบว่า ชนชั้นนำและผู้นำทางความคิดเห็นเกือบจะเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน แต่ชนชั้นนำเกือบทุกคนเป็นผู้นำทางความคิดเห็น ขณะที่ผู้นำทางความคิดเห็นเพียงส่วนเดียวเท่านั้น

ที่เป็นชนชั้นนำ นอกจากนั้น ยังชุมชนมีความเจริญมากเพียงใด การแบ่งแยกระหว่างผู้นำทางความคิดเห็นและชนชั้นนำจะยังมีมากขึ้นเท่านั้น รวมทั้งการมีตำแหน่ง หรือการเคยดำรงตำแหน่งในชุมชน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งเสริมให้บุคคลได้รับการยอมรับเป็นผู้นำ

สุรสิทธิ์ อุตบุรี (2541: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีรายได้สูงกว่า 15,000.- บาท ต่อเดือน ให้ความสนใจทางการเมือง โดยติดตามข่าวสารอยู่ตลอดเวลา และเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีความเหมาะสมกับการปกครองของประเทศไทย จากการศึกษายังพบอีกว่า ในกลุ่มชนชั้นกลางจังหวัดเชียงราย มีความโน้มเอียงที่วัฒนธรรมทางการเมืองจะเป็นไปในรูปไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม

สรเพชร พลอยสังวาลย์ (2541: 52-62) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการระดับอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ข้าราชการอำเภอเขาวงมีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง โดยในด้านการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์มีระดับสูงที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบระดับวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ข้าราชการพลเรือนกับข้าราชการครูมีวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงกว่าข้าราชการตำรวจ

อารียา ลัทธิจิโรสกุล (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าข้าราชการ แต่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นรวมทั้งข้าราชการอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ข้อมูลที่ได้ในส่วนที่ 1 จากนักการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา การติดตามข่าวสาร ฯลฯ มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับระดับวัฒนธรรมทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยในด้านการมองโลกในแง่ดี และมีความไว้วางใจผู้อื่น

กรณิศ ดวงใบ (2542: 107-116) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลเมืองลำพูน พบว่า พนักงานเทศบาลเมืองลำพูนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น แต่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่มาก ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ประเภทพนักงาน รายได้ ประสบการณ์ทำงาน ระดับตำแหน่งงาน ที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกันด้วย

นวพรรณ เนตรคำ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยในชนบทภาคเหนือและภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ทางการเมืองของประชาชนในภาคใต้มีมากกว่าประชาชนในภาคเหนือ โดยเฉพาะจากเพื่อนบ้าน และตัวแทนพรรคการเมือง ด้านทัศนคติต่อสังคมเมืองพบว่า ประชาชนในภาคเหนือมีทัศนคติที่ดี ต่อสังคมการเมืองมากกว่าประชาชนในชนบทภาคใต้ และในด้านความรู้ความเข้าใจ ประชาชนในภาคใต้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยมากกว่าประชาชนในภาคเหนือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนทั้งสองจังหวัดมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมืองในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

กรชนรรณ อุดมวงษ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงาน ในสวนอุตสาหกรรมของกลุ่มบริษัทในเครือสหพัฒน์ จังหวัดลำพูน พบว่า พนักงานมีลักษณะ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น แต่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่มาก ส่วนปัจจัย ด้านเพศ ระดับการศึกษา ประเภทพนักงานที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกันด้วย ส่วนพนักงานที่มีรายได้ ประสบการณ์ทำงาน ระดับตำแหน่งงานสูงกว่า มีแนวโน้ม มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่า

ศิริวิมล เปี่ยมวิทย์คุณ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง : ศึกษาเปรียบเทียบคณะรัฐศาสตร์กับคณะบริหารธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์กับคณะ บริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษา ปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านความเคารพและศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษา ปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สูงกว่านักศึกษา ปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์
2. ด้านเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะ บริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สูงกว่านักศึกษาปริญญาโทคณะ รัฐศาสตร์
3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ มี วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ
4. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์และ คณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเท่ากัน
5. ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สูงกว่านักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์

6. ด้านการไม่มีจิตใจเป็นอำนาจนิยมอย่างมีเหตุผล พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะ รัฐศาสตร์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาปริญญาโทคณะ บริหารธุรกิจ

วิรัตน์ แคนสีแก้ว (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบ ประชาธิปไตยของข้าราชการในอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ข้าราชการทั้ง 3 กลุ่ม เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยและมุ่งสร้างสรรค์การปกครองเพื่อความสุขสงบของสังคมในสามประการคือ ประการแรก ข้าราชการได้ให้ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยใน 2 ลักษณะ คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่

ประการที่สอง ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้ เหตุผลว่า เป็นการปกครองที่ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเพราะเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล โดยระบุว่า การปกครองในระบอบนี้ให้สิทธิและ เสรีภาพแก่ประชาชนทุกคนในประเทศ ข้าราชการมีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคลซึ่งเป็น ผู้แทนของตนเอง ข้อมูลแสดงว่า ผู้ที่เข้ามาเป็นผู้แทนเป็นคนดีที่ประชาชนเลือก ข้าราชการส่วนใหญ่ เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ประชาชนทุกคนในประเทศไทยมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของมนุษย์ โดยระบุว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรับ ควบคุม กำกับ และ ตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารประเทศ และมีโอกาสเท่าเทียมกันในการกำหนดอนาคตของ ตนเอง ข้าราชการได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และยอมรับผลการเลือกตั้งจากเสียงข้างมาก

ประการที่สาม ข้าราชการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการ ปกครองได้ อาทิ ได้เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการทำหน้าที่ของประชาชนคนไทย คือ การ เลือกตั้ง โดยให้เหตุผลว่า ประชาชนคนไทยต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ข้าราชการส่วนใหญ่ มองโลกในแง่ดีและมีความไว้วางใจผู้อื่น ทุกคนที่สมัครเข้าไปทำงานให้กับประชาชนเป็นคนดีทุกคน ข้าราชการเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่และสถาบันของทางราชการ โดยระบุว่า เจ้าหน้าที่วางตัวเป็นกลาง ทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ข้าราชการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผล และ วิจารณ์ในทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี โดยระบุเหตุผลว่า การประชุมผู้นำเป็นการเปิดโอกาสให้ ข้าราชการได้วิพากษ์วิจารณ์การเมือง และเสนอแนวทางต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทาง การเมือง และเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปผลการศึกษานี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของข้าราชการอำเภอขงตาล และวัฒนธรรมทางการเมืองของการมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

ณัฐพงษ์ ไบยา (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 156.01$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมด้านการสร้างความรู้ในระดับสูง ($\bar{x} = 39.18$) วัฒนธรรมด้านการรวมกลุ่มทางสังคม อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 40.51$) และวัฒนธรรมด้านการตรวจสอบอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 42.39$) ส่วน วัฒนธรรมด้านการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 33.90$)

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้พัฒนาแนวทางในการ เสริมสร้างความรู้ และการเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองด้านต่างๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการจัดการ เพราะจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความเข้าใจและทราบว่า ตนเองจะต้องมีบทบาทอย่างไรในสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองไทย ในอนาคต

สรุป

วัฒนธรรมทางการเมืองโดยทั่วไป สามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ตามแนวคิด ของอัลมอนต์กับเวอร์บา คือ

1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชน ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในจุดหมายของระบบการเมืองโดยทั่วไป ไม่รู้หรือไม่มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันทางการเมือง รวมทั้งไม่คิดที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนทั่วไป ขอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง โดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการทางการเมือง ไม่มีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในฐานะที่จะมีอิทธิพลทางการเมือง ตลอดจนพยายามไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพียงแต่ทำหน้าที่เคารพเชื่อฟังกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เท่านั้น

3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบที่ประชาชนมีความโน้มเอียงในระบบการเมืองโดยทั่วไป มีการรับรู้ต่อโครงสร้าง

ทางการเมือง กระบวนการปกครอง การบริหาร ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีความรู้ดีกว่าตัวเขาสามารถใช้อิทธิพลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

จากงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาแล้วข้างต้น จะพบว่า ได้มีผู้วิจัยในแง่มุมต่างๆ ของชนชั้นนำท้องถิ่น เช่น ในแง่ของโครงสร้างอำนาจชุมชน ปัจจัยที่ทำให้เกิดอำนาจ การสร้างอำนาจของผู้นำ เป็นต้น แต่งานวิจัยที่ศึกษาในแง่ของวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดมีน้อยมาก มีแต่ สรรเพชร พลอยสังวาลย์ (2541: 52-62) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการระดับอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าข้าราชการอำเภอเขาวงมีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง โดยในด้านการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์มีระดับสูงที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบระดับวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ข้าราชการพลเรือนกับข้าราชการครูมีวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงกว่าข้าราชการตำรวจ

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยในเรื่องของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทย คือ กลุ่มของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มบุคลากรต่างๆ และชนชั้นกลางในสังคมไทย เป็นต้น แต่การศึกษาในกลุ่มคนเหล่านี้ วัฒนธรรมทางการเมืองของคนเหล่านี้ไม่ได้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองและความคิดเห็นทางการเมืองแก่คนกลุ่มอื่นในสังคม ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้ จึงได้เลือกกลุ่มหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในแต่ละพื้นที่จะทำให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน เกิดจากผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำและจัดการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับชุมชน ให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยมุ่งที่จะหาคำตอบของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากแบบสอบถามโดยแยกหัวข้อหลักๆ ออกได้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 4. การวิเคราะห์ข้อมูล
- ซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหมด ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสารสนเทศและเทคโนโลยี กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานที่สังกัดนายกรัฐมนตรี และสำนักงานที่ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 106 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ แบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

โดยใช้การเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถาม จำนวน 106 ชุด เก็บข้อมูลจากหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 106 คน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้ว่าราชการจังหวัด เพชรบูรณ์ แจกแบบสอบถามในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ในการนำเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาโดยผู้วิจัย โดยอาศัยทฤษฎี กรอบแนวคิดว่าด้วย วัฒนธรรมทางการเมือง ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รูปแบบของการเป็นผู้นำ สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกตั้งฯ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน โดยมี 3 ช่องทาง คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ส่วนที่ 5 ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิคเิร์ท (Likert) เพื่อวัดการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

ในส่วนของแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์เลือกตอบดังนี้

การรับรู้ข่าวสารมากที่สุด	ให้คะแนน	5
การรับรู้ข่าวสารมาก	ให้คะแนน	4
การรับรู้ข่าวสารปานกลาง	ให้คะแนน	3
การรับรู้ข่าวสารน้อย	ให้คะแนน	2
การรับรู้ข่าวสารน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเลือกตอบ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิคเคิร์ต (Likert) เพื่อวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ในส่วนของแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์เลือกตอบดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน	5
มีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน	4
มีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน	3
มีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน	2
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

ส่วนที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิคเคิร์ต (Likert) เพื่อวัดความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

เกณฑ์เฉลี่ยที่ใช้ในการแปลความ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ส่วนที่ 2 เกณฑ์เฉลี่ยที่ใช้ในการแปลความ คือ

4.21-5.00	หมายถึง	การรับรู้ข่าวสารมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	การรับรู้ข่าวสารมาก
2.61-3.40	หมายถึง	การรับรู้ข่าวสารปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	การรับรู้ข่าวสารน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	การรับรู้ข่าวสารน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เกณฑ์เฉลี่ยที่ใช้ในการแปลความ คือ

4.21-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก

- 2.61-3.40 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 เกณฑ์เฉลี่ยที่ใช้ในการแปลความ คือ

- 4.21-5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 3.41-4.20 หมายถึง เห็นด้วย
 2.61-3.40 หมายถึง ไม่แน่ใจ
 1.81-2.60 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
 1.00-1.80 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หมายเหตุ เกณฑ์เฉลี่ยนี้ได้ทำการกลับค่าของคะแนนแล้วในส่วนของการถามเชิงลบ

2.2 การทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม

การทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) ผู้วิจัยได้นำไปใช้ทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยทำการทดสอบกับคณาจารย์ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จำนวน 30 ชุด ทั้งนี้ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการทดสอบ ได้มีการตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถาม (Item) ของแบบสอบถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา การเรียงลำดับความแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach เพื่อตรวจสอบความเที่ยง หรือความสอดคล้องกับข้อคำถามต่างๆ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.75

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลாதทางการเมืองเป็นหลัก และมีการใช้แนวคิดเรื่องผู้นำและระบบอุปถัมภ์เข้ามาประกอบการวิเคราะห์ โดยใช้แหล่งข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แบบสอบถามกลับมา 106 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ในการแจกแบบสอบถามใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยการเข้าไปแจกแบบสอบถามขณะมีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ทรัพยากรที่ใช้

- 3.2.1 บุคลากร ได้แก่ ผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย
- 3.2.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 3.2.3 กระดาษพิมพ์ เครื่องเขียน และอุปกรณ์สำนักงาน
- 3.2.4 ยานพาหนะ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ T-test และ F-test เป็นค่าสถิติในการวิจัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผลการวิจัย มีดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	หมายถึง	ค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
F	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยสามกลุ่มหรือมากกว่า

ซึ่งจะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	86	81.1
2. หญิง	20	18.9
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ เพศชาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 20-30 ปี	1	0.9
2. 31-40 ปี	13	12.3
3. 41-50 ปี	32	30.2
4. 51 ปีขึ้นไป	60	56.6
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมามีอายุ 41.50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 และมีกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
1. โสด	16	15.1
2. สมรส	82	77.4
3. หย่า	4	3.8
4. หม้าย	4	3.8
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 รองลงมามีสถานภาพการสมรสเป็นโสด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดมีสถานภาพการสมรสเป็นหม้าย และหย่า จำนวนอย่างละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1. 5,000 – 10,000 บาท	1	0.9
2. 10,001 – 15,000 บาท	6	5.7
3. 15,001 – 20,000 บาท	7	6.6
4. 20,001 บาทขึ้นไป	92	86.8
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 รองลงมา มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และจำนวนน้อยที่สุดมีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. มัธยมศึกษา	2	1.9
2. ปวช. / ปวส.	3	2.8
3.ปริญญาตรี	41	38.7
4. สูงกว่าปริญญาตรี	60	56.6
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับสูงสุดในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการในการจัดการเลือกตั้ง กรรมการเลือกตั้ง

จำนวนครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 ครั้ง	58	54.7
2. 2 ครั้ง	23	21.7
3. 3 ครั้ง	5	4.7
4. 4 ครั้งขึ้นไป	20	18.9
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวน 1 ครั้ง หรือสมัยที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาคือ จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 5 คน เป็นร้อยละ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่ในการดำรงตำแหน่ง ประธาน/กรรมการเลือกตั้ง

เขตพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
1. เขตอำเภอ	30	28.3
2. เขตเทศบาลเมือง	26	24.5
3. เขตเทศบาลตำบล	33	31.1
4. เขตองค์การบริหารส่วนตำบล	17	16.0
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประธาน/กรรมการเขตอำเภอ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาเป็นประธาน/กรรมการเลือกตั้งเขตเทศบาลตำบล จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด เพชรบูรณ์

ในการนำเสนอผลของการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณก่อน กล่าวคือ นำเสนอผลการศึกษาจากแบบสอบถามก่อน ลำดับต่อไปจะนำเสนอผลของการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมากน้อยเพียงใด			
(1) โทรทัศน์	4.47	0.99	มาก
(2) วิทยุ	2.58	1.10	น้อย
(3) หนังสือพิมพ์	3.50	1.06	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.51	1.05	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านโทรทัศน์ ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.50$) และวิทยุเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.58$)

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรายการโทรทัศน์ที่ท่านสนใจที่สุด

รายการโทรทัศน์ที่ท่านสนใจที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
(1) รายการข่าว	96	90.6
(2) รายการบันเทิง	3	2.8
(3) รายการสารคดี	7	6.6
(4) รายการอื่นๆ	0	0
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า รายการโทรทัศน์ที่ท่่านสนใจที่สุด คือ รายการข่าว จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมา คือ รายการสารคดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และจำนวนน้อยที่สุด คือ รายการบันเทิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจดูรายการข่าวสารบ้านเมืองมากกว่ารายการอื่น

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรายการวิทยุที่ท่่านสนใจที่สุด

รายการวิทยุที่ท่่านสนใจที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
(1) รายการข่าว	68	64.2
(2) รายการวิชาการ – ความรู้	17	16.0
(3) รายการบันเทิง	17	16.0
(4) รายการสารคดี	4	3.8
(5) รายการอื่นๆ (ระบุ).....		
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า รายการวิทยุที่สนใจที่สุด คือ รายการข่าว จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 รองลงมา คือ รายการวิชาการและความรู้และรายการบันเทิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และจำนวนน้อยที่สุด คือ รายการสารคดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารายการอื่น

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข่าวหนังสือพิมพ์ที่ท่่านสนใจที่สุด

ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ท่่านสนใจที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
(1) ข่าวการเมือง	73	68.9
(2) ข่าวอาชญากรรม	7	6.6
(3) ข่าวสังคม	6	5.7
(4) ข่าวเศรษฐกิจ	16	15.1
(5) ข่าวบันเทิง	4	3.8
(6) ข่าวอื่นๆ (ระบุ)....	0	0.0
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า ข่าวหนังสือพิมพ์ที่สนใจที่สุด คือ ข่าวการเมือง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมา คือ ข่าวเศรษฐกิจ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ข่าวกีฬา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองมากกว่าข่าวสารด้านอื่น

ตอนที่ 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย	ความ คิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้การเลือกตั้งแบบ บัญชีรายชื่อพรรค ให้ถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง	ใช่	87	82.1
	ไม่ใช่	19	17.9
รวม		106	100
2. หากนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาง ตำแหน่งมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อถอดถอนผู้นั้น จากตำแหน่งได้	ใช่	92	86.8
	ไม่ใช่	14	13.2
รวม		106	100
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี	ใช่	106	100
	ไม่ใช่	0	0.0
รวม		106	100
4. ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ	ใช่	105	99.1
	ไม่ใช่	1	0.9
รวม		106	100

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย	ความ คิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
5. ประชาชนมีสิทธิร้องขอเพื่อทราบข้อมูลข่าวสารจากรัฐได้ เช่น เกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐ	ใช่	104	98.1
	ไม่ใช่	2	1.9
รวม		106	100
6. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประชาชนไม่มีสิทธิเสนอ ร่างกฎหมาย	ใช่	23	21.7
	ไม่ใช่	83	78.3
รวม		106	100
7. สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี	ใช่	30	28.3
	ไม่ใช่	76	71.7
รวม		106	100
8. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยังคงเป็นรัฐมนตรีได้	ใช่	62	58.5
	ไม่ใช่	44	41.5
รวม		106	100
9. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 สมัย	ใช่	21	19.8
	ไม่ใช่	85	80.2
รวม		106	100
10. สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้ 2 สมัย	ใช่	51	48.1
	ไม่ใช่	55	51.9
รวม		106	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า

1. ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรค ให้ถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1

2. หากนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบางตำแหน่งมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ

ต่อประธานวุฒิสภาเพื่อถอดถอนผู้นั้นจากตำแหน่งได้ เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8

3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 99.1

5. ประชาชนมีสิทธิร้องขอเพื่อทราบข้อมูลข่าวสารจากรัฐได้ เช่น เกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐ เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 98.1

6. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประชาชนไม่มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย เป็นคำตอบที่ไม่ใช่ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3

7. สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี เป็นคำตอบที่ไม่ใช่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7

8. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังคงเป็นรัฐมนตรีได้ เป็นคำตอบที่ใช่ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5

9. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 สมัย เป็นคำตอบที่ไม่ใช่ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 80.2

10. สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้ 2 สมัย เป็นคำตอบที่ไม่ใช่ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถตอบได้ถูก 6 ข้อ จากทั้งหมด 10 ข้อ

ตอนที่ 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งหรือไม่

ไปใช้สิทธิทุกครั้งหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
(1) ไปทุกครั้ง	92	86.8
(2) ไปบางครั้ง	14	13.2
(3) ไม่ได้ไป	0	0.0
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิบางครั้ง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตระหนักถึงหน้าที่ที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่าควรเป็นสิทธิหรือหน้าที่

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
(1) สิทธิ	17	16.0
(2) หน้าที่	89	84.0
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นหน้าที่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมา ระบุว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นสิทธิ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรเป็นหน้าที่มากกว่าเป็นเพียงแค่สิทธิ เหมือนเช่นรัฐธรรมนูญปี 2540

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างน้อยเพียงใด	3.44	0.89	มาก
2. ท่านอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ฟังข่าว ดูโทรทัศน์ เกี่ยวกับการเมืองเป็นประจำ	3.99	0.88	มาก
3. ท่านฟังรายการวิทยุหรือดูการถ่ายทอด การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลเกือบทุกครั้ง	3.06	1.07	ปานกลาง
4. ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	4.57	0.71	มากที่สุด
5. ท่านเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ (ที่ท่านชอบ) หาเสียง	2.05	0.71	น้อย
6. ท่านเคยเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ในการร่าง รัฐธรรมนูญฉบับปี 2550	2.36	1.34	น้อย

7. ท่านเคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชน	1.88	1.10	น้อย
8. ท่านเคยพูดวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลกับเพื่อนๆ	3.27	1.07	ปานกลาง
9. ท่านเคยมีส่วนในการจัดการเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน	2.83	1.18	ปานกลาง
10. ท่านเคยร้องเรียนความเดือดร้อน หรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง	1.83	1.08	น้อย
11. ท่านเคยนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ทางการเมืองของท่านมาเผยแพร่ หรือแสดงความเห็นเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ	2.84	1.20	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.92	1.02	น้อย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เคยร้องเรียนความเดือดร้อน หรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง ระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.83$) ระดับน้อยรองลงมาคือ เคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชนในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.88$) และเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ ที่ตนเองชอบหาเสียง ($\bar{X} = 2.05$)

ตอนที่ 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง

ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การที่ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ระดับสูง จะทำให้การเมืองไทยดีขึ้น	3.93	0.98	มาก
2. การให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนหนึ่งมาจากบัญชีรายชื่อเป็นประโยชน์ต่อการได้คนดีมีความสามารถ	3.57	1.06	มาก

ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3. การเลือกตั้งแบบเขตละคนเป็นการดีเพราะประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของตัวแทนของตนได้ง่ายขึ้น	3.94	0.84	มาก
4. การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสมาชิก ว่าต้องจบปริญญาตรี เป็นการดีเพราะได้คนมีความรู้ความสามารถ	3.95	0.91	มาก
5. การที่รัฐให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองถือเป็นเรื่องดี เพราะช่วยให้พรรคมีทุนทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเข้าถึงประชาชนมากขึ้น	3.50	1.01	มาก
6. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในประเทศไทยควรมีได้แล้ว เพราะจะเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น	2.92	1.30	มาก
7. ในการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้น การลงคะแนนเสียงข้างมากเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการตัดสินใจ	3.55	1.05	มาก
8. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีหลักการที่ค่อนข้างจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	2.85	1.04	มาก
9. การทำประชานิยมของรัฐบาลในโครงการต่างๆ ไม่เหมาะสมเพราะทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน	2.71	1.12	ปานกลาง
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจพิเศษเพื่อความรวดเร็วและเด็ดขาดในการบริหารงานและแก้ไขปัญหา เช่น การสั่งจำคุกหรือสั่งประหารชีวิต โดยไม่ต้องขึ้นศาลยุติธรรม เป็นต้น	2.05	1.19	น้อย
11. การเลือกตั้งนำมาซึ่งความล่าช้า สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน	2.34	1.15	ปานกลาง
12. การตรากฎหมายไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน เพราะประชาชนไม่มีความรู้เรื่องกฎหมาย	1.95	1.09	น้อย
13. ผู้แทนราษฎรควรมีสิทธิเหนือกว่าราษฎร เพราะเป็นผู้แทนของประชาชน จึงควรได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ	1.85	1.09	น้อย

14. อยากให้มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยๆ เพราะทหารจะได้ปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อยดีกว่าให้มีการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งมักนำมาซึ่งความวุ่นวาย	1.85	1.15	น้อย
15. การกระจายอำนาจไปยังประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะอาจนำมาซึ่งความวุ่นวายได้	1.91	1.07	น้อย
16. การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาด เพราะสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์	3.02	1.29	ปานกลาง
17. การชุมนุมประท้วงรัฐบาลคือ กฎหมู่และก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนภายในประเทศ จึงสมควรปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด	2.33	1.16	ปานกลาง
18. เสรีภาพในการชุมนุมถูกใช้เพื่อกดดันให้รัฐบาลชุดใดชุดหนึ่งต้องลาออก เพราะว่า ปัจจุบันเรื่องของการเมืองเป็นการต่อสู้กันบนพื้นฐานของการแพ้ชนะ โดยมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง จนนำไปสู่ความเสียหายต่อประเทศ ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงการชุมนุม	3.07	1.31	มาก
19. ทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุมทุกเรื่อง หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่ต้องไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง	4..43	0.95	มากที่สุด
20. เราทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหา นโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	4.44	0.93	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.00	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คิดว่าทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหา นโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ คิดว่าทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุมทุกเรื่อง หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่ต้องไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง ($\bar{X} = 4.43$) และลำดับสุดท้าย คือ อยากให้มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยๆ เพราะทหารจะได้ปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อย คิดว่าให้มีการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งมักนำมาซึ่งความวุ่นวาย และผู้แทนราษฎรควรมีสิทธิเหนือกว่าราษฎร เพราะเป็นผู้แทนของประชาชน จึงควรได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.85$)

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในตอนที 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์นี้ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่การปฏิบัติหรือพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมีอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมือง แต่ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่พบส่วนมากจะเป็นการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่างๆ ดังผลการศึกษาค้นพบ ดังนี้

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์มีความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยพอสมควร และมีความเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมกลับมีส่วนร่วมในระดับน้อย โดยมีความถี่ในการปฏิบัติน้อย เช่น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งการเลือกตั้งจะมีนานๆ ครั้ง นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติน้อยในเรื่องเคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชน เคยร้องเรียนความเดือดร้อนหรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง และมีการปฏิบัติในระดับน้อยในเรื่องเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ (ที่ตนชอบ) หาเสียง การปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ฟังข่าวดูโทรทัศน์ เกี่ยวกับการเมืองเป็น

ประจำ เศรษฐกิจภาคการดำเนินงานของรัฐบาลกับเพื่อนๆ ซึ่งเป็นระดับต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นคำตอบให้ผู้วิจัยได้สรุปว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ตามผลการวิจัยที่จะสรุปให้เห็นในตอนที่ 2.1 ถึง ตอนที่ 2.4 ดังนี้

ตอนที่ 2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน สรุปได้ว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนอยู่ในระดับมาก โดยรายการโทรทัศน์ที่สนใจที่สุด คือ รายการข่าว รายการวิทยุที่สนใจที่สุด คือ รายการข่าว และข่าวหนังสือพิมพ์ที่สนใจที่สุด คือ ข่าวการเมือง

ตอนที่ 2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย สรุปได้ว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองพอสมควร คือ จากข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ตอบถูก จำนวน 6 ข้อ สำหรับข้อที่ตอบผิด คือ กรรมการชุมชนยังเข้าใจว่า ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรคให้ถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง แต่คำตอบที่ถูกคือ ระบบการเลือกตั้ง ส.ส. แบบสัดส่วน ได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด แต่ละกลุ่มจังหวัดมี ส.ส. จากบัญชีรายชื่อได้ 10 คน, กรรมการชุมชนเข้าใจว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ แต่คำตอบที่ถูกคือ ได้ลดจำนวนลงเหลือ 20,000 คน, กรรมการชุมชนเข้าใจว่า สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่คำตอบที่ถูกคือ 6 ปี และอีกข้อหนึ่งที่ตอบผิดคือ สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้ 2 สมัย แต่คำตอบที่ถูกคือ สมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้

ตอนที่ 2.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีการปฏิบัติน้อยในเรื่องเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชน เคยร้องเรียนความเดือดร้อนหรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง และในเรื่องเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ (ที่ตนชอบ) หาเสียง การปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ฟังข่าวดูโทรทัศน์เกี่ยวกับการเมืองเป็นประจำ เศรษฐกิจภาคการดำเนินงานของรัฐบาลกับเพื่อนๆ

ตอนที่ 2.4 ความเห็นต่อประเด็นต่างๆทางการเมือง สรุปได้ว่า ความเห็นต่อประเด็นต่างๆทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายข้อย่อยพบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์คิดว่า ทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้

ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหานโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

คุณลักษณะทั่วไปของ หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อ วัฒนธรรมทาง การเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P
เพศ	1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน	106	1.18	0.39	0.49	0.48
	2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย				2.46	0.11
	3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง				0.15	0.69
	4. ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง				0.34	0.55
อายุ	1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน	106	3.42	0.74	2.29	0.059
	2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย				1.53	0.19

สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง			2.09	0.08	
	4.ความเห็นต่อประเด็น ต่างๆ ทางการเมือง			0.72	0.57	
	1. การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ผ่าน สื่อมวลชน	106	1.96	0.58	0.97	0.40
	2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองไทย			1.38	0.24	
	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง			0.87	0.45	
	4. ความเห็นต่อประเด็น ต่างๆ ทางการเมือง			0.73	0.53	
	1. การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ผ่าน สื่อมวลชน	106	3.79	0.58	0.76	0.51
	2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองไทย			2.59	0.053	
	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง			1.22	0.30	
	4. ความเห็นต่อประเด็น ต่างๆ ทางการเมือง			0.75	0.52	

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไปของ หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อ วัฒนธรรมทาง การเมืองของหัวหน้า ส่วนราชการจังหวัด เพชรบูรณ์	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ระดับการศึกษา	1. การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ผ่าน สื่อมวลชน	106	4.50	0.65	0.86	0.48
	2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองไทย				2.06	0.08
	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง				1.63	0.16
	4. ความเห็นต่อประเด็น ต่างๆ ทางการเมือง				2.54	0.03*
จำนวนครั้ง หรือสมัยที่ ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ดำรงตำแหน่งประธาน และกรรมการเลือกตั้ง	1. การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ผ่าน สื่อมวลชน	106	1.87	1.16	2.11	0.09
	2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองไทย				0.44	0.72
	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง				8.52	0.00*
	4. ความเห็นต่อประเด็น ต่างๆ ทางการเมือง				9.57	0.00*

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.17 ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองต่างกัน เนื่องจากมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 (Sig. = 0.03)

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ จำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานหรือกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองต่างกัน เนื่องจากมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 (Sig.=0.00)

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในตอนต้นที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด และจำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งประธาน/กรรมการเลือกตั้ง

สรุปภาพรวมเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์

ค้นพบ ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ

1. ระดับการศึกษา
2. จำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งประธาน/กรรมการการเลือกตั้ง

ทั้ง 2 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ทั้งนี้ ข้อค้นพบด้านปัจจัยดังกล่าวที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาจากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการทดสอบด้วยสถิติอนุมาน คือ t-test และ One-way ANOVA ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากค่านัยสำคัญ

ทางสถิติ (Significant) น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 (Sig.=0.03) (Sig.=0.00) และ (Sig.=0.00) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย คือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.18 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์	วัฒนธรรมทางการเมือง	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P
	การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางการเมือง (วัฒนธรรมการเมืองแบบ ไพร่ฟ้า)	106	3.25	0.45	3.34	0.03*
	การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางการเมือง (วัฒนธรรมทางการเมือง แบบมีส่วนร่วม)					

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.18 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 (Sig.= 0.03)

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้วิจัยมีการนำเสนอสรุป การวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วน
ราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

1.13 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 106 คน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ
ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ คือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
ในการวิเคราะห์ โดยสถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency)
ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ
เชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) คือ t-test และ F-test นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา
(Descriptive Analysis)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
(ร้อยละ 81.1) ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 56.6) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ
77.4) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 86.8) และ

การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 56.6) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง 1 ครั้ง (ร้อยละ 54.7)

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านโทรทัศน์ รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุเป็นลำดับสุดท้าย

รายการโทรทัศน์ที่ท่านสนใจที่สุด คือ รายการข่าว รองลงมา คือ รายการบันเทิง และจำนวนน้อยที่สุด คือ รายการอื่นๆ

รายการวิทยุที่ท่านสนใจที่สุด คือ รายการข่าว รองลงมา คือ รายการบันเทิง และจำนวนน้อยที่สุด คือ รายการอื่นๆ

ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ท่านสนใจที่สุด คือ ข่าวการเมือง รองลงมา คือ ข่าวบันเทิง และจำนวนน้อยที่สุด คือ ข่าวเศรษฐกิจ

2) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย พบว่า

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่ตอบว่าใช่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญปี 2550 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ และมีสิทธิร้องขอเพื่อทราบข้อมูลข่าวสารจากรัฐได้ เช่น เกี่ยวกับนโยบายของรัฐ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังคงเป็นรัฐมนตรีได้ นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ใช่ที่ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประชาชนไม่มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 สมัย

3) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการเคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชนในระดับน้อยที่สุด ระดับน้อยรองลงมาคือ เคยร้องเรียนความเดือดร้อน หรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมืองในระดับน้อยที่สุด และเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ ที่ตนเองชอบหาเสียง

เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยพอจะอนุมานได้ว่า เกิดจากระบบอุปถัมภ์ในสังคม และวัฒนธรรมไทย ที่ยังรากลึกมาตั้งแต่อดีตกาล หรือเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท ที่ยังมีร่องรอยของอิทธิพลเจ้าพ่ออุปถัมภ์ เจ้าพระเดช นายพระคุณ อยู่อย่างมาก นับว่ามีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นโดยตรง

นอกจากนี้ยังพบว่า ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คิดว่าทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหานโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ คิดว่าทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุมทุกเรื่อง หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่ต้องไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง และลำดับสุดท้าย คือ อยากให้มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยๆ เพราะทหารจะได้ปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อยดีกว่าให้มีการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งมักนำมาซึ่งความวุ่นวายอยู่ในระดับน้อย

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในส่วน of ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นี้ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่การปฏิบัติหรือพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงๆ จะมีน้อย ดังผลการศึกษาที่ค้นพบ ดังนี้

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยพอสมควร และมีความเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมกลับมีส่วนร่วมในระดับน้อย โดยมีความถี่ในการปฏิบัติน้อย เช่น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งการเลือกตั้งจะมีนานๆ ครั้ง นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติน้อยในเรื่องเคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชน เคยร้องเรียนความเดือดร้อนหรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง และมีการปฏิบัติในระดับน้อยในเรื่องเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ที่ตนเองชอบ หาเสียง การปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ฟังข่าวโทรทัศน์ เกี่ยวกับการเมืองเป็นประจำ เคยพูดวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลกับเพื่อนๆ ซึ่งเป็นระดับต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่จากการสังเกตการณ์ถึงพฤติกรรมของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการเข้าร่วมประชุมและทำประชาคม ทำให้ทราบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาของชุมชน และแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ในท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐได้รับทราบ อีกทั้ง ยังแสดงตนว่า พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นตนเองอีกด้วย จึงเป็นคำตอบที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเห็นในประเด็นต่างๆ ทางการเมืองต่างกัน และพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ จำนวนครั้งที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองต่างกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในตอนต้นที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ และจำนวนครั้งหรือสมัยที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง

1.3.4 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการศึกษาวิจัยในตอนต้นที่ 4 การทดสอบสมมติฐานพบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 อภิปรายผลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่า

2.1.1 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยพบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านทางโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ตามลำดับ รายการโทรทัศน์ที่สนใจมากที่สุด คือ รายการข่าว รายการวิทยุที่สนใจที่สุด คือ รายการข่าว ข่าวหนังสือพิมพ์ที่สนใจที่สุด คือ ข่าวการเมือง นั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนโดยรวมอยู่ในระดับมากนั้น เพราะได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่ไม่มีขอบเขตจำกัดในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ รายการวิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าสื่อในปัจจุบันนี้มีอิทธิพลต่อประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การเสพลือต่างๆ เหล่านี้ย่อมจะส่งผลให้หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ดังจะเห็นได้จาก การรวมกลุ่มชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ต่างๆ ก็ได้มีการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนด้วยกันทั้งสิ้น

2.1.2 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองอยู่ในระดับปานกลาง คือ จากข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ สามารถตอบถูก จำนวน 6 ข้อ สำหรับข้อที่ตอบผิด คือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ยังเข้าใจว่า ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรค ให้ถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง แต่คำตอบที่ถูกคือ ระบบการเลือกตั้ง ส.ส. แบบสัดส่วน ได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด แต่ละกลุ่มจังหวัดมี ส.ส. จากบัญชีรายชื่อได้ 10 คน, หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์เข้าใจว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ แต่คำตอบที่ถูกคือ ได้ลดจำนวนลงเหลือ 20,000 คน, หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์เข้าใจว่า สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่คำตอบที่ถูกคือ 6 ปี และอีกข้อหนึ่งที่ตอบผิดคือ สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้ 2 สมัย แต่คำตอบที่ถูกคือ สมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุผลที่หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความคิดเห็นเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะเกิดความสับสนระหว่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 กับรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 เพราะจากข้อคำถามในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย จำนวน 10 ข้อ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถตอบถูก 6 ข้อ และตอบผิด 4 ข้อ แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในการเมืองการปกครองไทยถูกต้องไม่

ทั้งหมด ทำให้สรุปได้ว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า

2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิบางครั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นหน้าที่ รวมทั้งพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของอัลมอนต์และเพาเวลล์ (Almond and Powell. 1965: 50-63) เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (Subject-participant Political Culture) ที่ระบุว่า ประชาชนส่วนใหญ่พอมีความรู้ความเข้าใจ แต่ไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าใดนัก ประชาชนที่รู้เข้าใจและเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงมีเพียงส่วนน้อย

ผลงานวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมืองของ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คิดว่าทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหานโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ คิดว่าทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุมทุกเรื่อง หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่ต้องไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เพราะว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยดีพอสมควร และมีส่วนร่วมในการชี้แนะถึงปัญหาที่มีในชุมชนต่อที่ประชุมและการทำประชาคม

2.2 อภิปรายผลเกี่ยวกับผลของการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งจากผลการทดสอบสมมติฐานที่พบว่า

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม

ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลวิจัย ทราบว่าเพียงจะผ่านพ้นการเลือกตั้งมาเมื่อเร็วๆ นี้

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของอัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba. 1965: 18-30) เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (Subject-participant Political Culture) ที่ระบุว่า...ประชาชนส่วนใหญ่ พอมีความรู้ความเข้าใจ แต่ไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าใดนัก ประชาชนที่รู้เข้าใจและเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงมีเพียงส่วนน้อย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปรากฏการณ์ทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามที่พบจากงานวิจัยในครั้งนี้ น่าจะสอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยโดยภาพรวมซึ่งอยู่ระหว่างช่วงของการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเราจะพบจากข่าวการชุมนุมของประชาชน เสื้อเหลือง และการชุมนุมของประชาชนเสื้อแดงตามข่าว ณ ขณะนี้ จะปรากฏว่าประชาชนส่วนหนึ่ง เข้าร่วมชุมนุม และยังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งไม่เข้าร่วมชุมนุม ซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดี และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย ในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า นั้น ประชาชนจะรู้และเข้าใจการเมืองเป็นอย่างดีแต่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น จากผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ทั้งหมดกับปรากฏการณ์จริงทางการเมืองของประเทศไทยในเวลานี้นั้นสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ทั้งส่วนราชการ เทศบาล สื่อมวลชน และทุกๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ควรร่วมกันสนับสนุนและเผยแพร่การเรียนรู้ทางการเมือง โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน จนไปถึงสังคมแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการอบรมกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองอย่างถูกต้อง โดยการแสดงตัวอย่างที่ดี อาทิ เรื่องของการเลือกตั้งทุกระดับ ควรจะเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม สะอาดหมดจด ทั้งนี้ เพื่อสร้างเป้าหมายและตัวอย่างที่ดีต่อเยาวชนและคนทุกวัยต่อไป

3.1.2 การนำผลการวิจัยไปใช้ ควรคำนึงถึงบริบทแวดล้อมของแต่ละหน่วยงาน ด้วยว่า จะสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ มิฉะนั้น ก็ต้องปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนของเทศบาล ในอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน เพื่อจะนำมาซึ่งการส่งเสริมตามปัจจัยนั้นๆ ให้ชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเป็นลำดับต่อไป

3.2.3 ควรทำการศึกษาต้นแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของ ชุมชน ด้วยการวิจัยต้นแบบ (Prototype Research) เพื่อนำไปขยายผลต่อชุมชนอื่นๆ ต่อไป

3.2.4 ควรทำการศึกษาในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ได้แก่ นักการเมือง ข้าราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป นักเรียนนักศึกษา เพื่อจะได้แนวคิดที่จะสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

3.4 ข้อเสนอแนะต่อผู้นำชุมชน

3.4.1 ผู้นำชุมชน ควรหมั่นศึกษาหาความรู้ในเรื่องของการเมืองการปกครองไทยให้ เข้าใจอย่างถ่องแท้ และในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนก็ต้องช่วยเผยแพร่โดยการถ่ายทอดความรู้ให้กับ ประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

3.4.2 ผู้นำชุมชน ต้องมีความตื่นตัวทางการเมือง รวมทั้งกระตุ้นให้คนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ โดยทำให้คนในพื้นที่ที่มีความสนใจอยาก เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเมืองโดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการสร้างความร่วมมือ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยได้ ดีที่สุด

3.4.3 ผู้นำชุมชน ควรทราบว่า การจะทำให้ประชาชนหันมาตระหนักถึงสำนึกทางการเมืองและการมีส่วนร่วม ต้องสร้างความรู้ถึงการเป็นเจ้าของชุมชน เช่นเดียวกับการเป็นเจ้าของภาษี เพราะต้องคิดว่า ผู้ที่บริหารจัดการชุมชนคือผู้ที่นำเงินซึ่งเราเสียภาษีมาใช้ หากคนที่เข้า

มานั่งบริหารบ้านเมืองใช้เงินของเราไปในทางที่ผิด เราก็ควรต้องอุทิศตนเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่เราควรได้รับจากการเป็นเจ้าของเงินภยานั้น

3.4.4 ผู้นำชุมชน ต้องเปลี่ยนทัศนคติที่ว่า การเมืองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง เป็นเรื่องของนักการเมือง ประชาชนมีหน้าที่ทำตามที่คุณปกครองกำหนด และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคิดว่า สิ่งที่มีงุนเน้นมากที่สุดในการสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนของตน คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชาวบ้านให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น โดยการนำเสนอประเด็นปัญหาเพื่อร่วมกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนชุมชน เพื่อผลักดันชุมชนของตนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งให้จงได้

บรรณานุกรม

- กรณีศ ควงใบ (2542) “วัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลเมืองลำพูน” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กรชนรรณ อุดมวงษ์ (2545) “วัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงานในสวน อุตสาหกรรมของกลุ่มบริษัทในเครือสหพัฒน์ จังหวัดลำพูน” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จุฑารัตน์ วุฒิสมนุรักษ์ (2538) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
- ชูเอก ฉายา (2539) “วัฒนธรรมทางการเมืองของนายทหารชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ณัฐพงษ์ ไบยา (2549) “วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นวพรรณ เนตรคำ (2543) “การเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในชนบทภาคเหนือและภาคใต้ : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดนครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- น้ำเพชร ฉัตรปัญญานนท์ (2538) “วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลทางการแพทย์ในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปัญญา ไข่เอ็ง (2538) “วัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว. (2535) ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ระดม วงษ์น้อม (2539) แนวคิดเรื่องชนชั้นนำและการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชน กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- วันเพ็ญ บุญยืน (2539) “วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิรัตน์ แคนสีแก้ว (2548) “วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยของข้าราชการใน
อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ศิริชัย กาญจนวรรณ (2535) “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล ตำบล
บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ศิริวิมล เปี่ยมวิทยาคุณ (2547) “วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัย
รามคำแหง : ศึกษาเปรียบเทียบคณะรัฐศาสตร์กับคณะบริหารธุรกิจ” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สรเพชร พลอยสังวาลย์ (2541) “วัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการระดับอำเภอ : ศึกษา
เฉพาะกรณีอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- สุรัช จงรักย์ (2536) “บทบาทผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีหัวหน้าบ้านของเทศบาลเมืองน่าน”
การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุรสิทธิ์ อุดบุรี (2541) “วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (2539) *ระบบอุปถัมภ์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อารียา ลัพพัชร์โรสกุล (2541) “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครนายก สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- Charles, Keyes F. (1970) *Local Leadership in Rural Thailand, in Local Authority and
Administration In Thailand.* ed. David Wilson and fred Von0 dfr Mehen. Los
Angeles : The University of California Press.
- Neher Clark D. (1976) *Modern Thai Politics From Village To Nation.* Massachusetts :
Schenkman Publishing.

ภาคผนวก

ข้อเสนอโครงการวิจัย
ประกอบการเสนอขอทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประจำปีงบประมาณ 2556

ชื่อแผนงานวิจัย(ภาษาไทย) วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

(ภาษาอังกฤษ)

ประเภทของแผนงานวิจัย (เลือกได้ 1 หัวข้อเท่านั้น)

- () ประเภทวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- () ประเภทวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์เชิงทดลอง
- (/) ประเภทวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์

ส่วน ก : ลักษณะแผนงานวิจัย

I. ระบุความสอดคล้องของแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2555 – 2559

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้าง พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้โดยบูรณาการศาสตร์
สากลเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ที่ 4 มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย หรือจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา
การประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรือนำไปใช้ประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยที่หลากหลาย การประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์
และบูรณาการศาสตร์สากลเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น

II. ระบุความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่ม
และประชาชนให้มีคุณภาพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์ที่ 7 ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีได้รับการพัฒนา

กลยุทธ์10 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

**III. ระบุความสอดคล้องของแผนงานวิจัยกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ
ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)**

ยุทธศาสตร์ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 ส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม

แผนงานวิจัยที่ 1 การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น กระบวนการและ
กลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาระเบียบชุมชน

ส่วน ข : องค์ประกอบในการจัดทำแผนงานวิจัย

● ชื่อหัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล : นาวีฑูรย์ วีรศิลป์
 ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) : อาจารย์
 หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สังกัดคณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

● ชื่อทีมงานท่านที่ 1

ชื่อ-สกุล : นางสาวสุภาณดา ทองคำ
 ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) : อาจารย์
 หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สังกัดคณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

● ชื่อทีมงานท่านที่ 2

ชื่อ-สกุล : นายสุวัฒน์ อินทรประไพ
 ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) : อาจารย์
 หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สังกัดคณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

3. สาขาวิชาการและกลุ่มวิชาที่ทำการวิจัย

- () สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ () สาขาวิทยาศาสตร์
 การแพทย์
 () สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช () สาขาเกษตรศาสตร์และ
 ชีววิทยา
 () สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย () สาขาปรัชญา
 () สาขานิติศาสตร์ (X) สาขารัฐศาสตร์และ
 รัฐประศาสนศาสตร์
 () สาขาเศรษฐศาสตร์ () สาขาสังคมวิทยา
 () สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ () สาขาการศึกษา

4. คำสำคัญ (keywords) ของโครงการวิจัย

การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น

5. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture)

ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของสังคมหรือของ
 ประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น มีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาตินั้นๆ สภาพภูมิ

ประเทศรวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ โครงสร้างทางสังคมและปัจจัยที่สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจตลอดจนความคิดของคนในชาติ ความเชื่อ อันมีต่อระบบการเมืองการปกครอง นั้นๆ ปัจจัยประการหลังที่สำคัญ คือวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ซึ่งเชื่อกันว่าทุกสังคมย่อมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแทบทั้งสิ้น เพียงแต่แตกต่างกันออกไปเท่านั้น คำว่า “วัฒนธรรม” ในความหมายของวัฒนธรรมซึ่งอาจทำให้การเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองผิดพลาด

ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ได้มีผู้อธิบายความหมายของคำว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ไว้หลายท่านพอสรุปได้ดังนี้ คือ

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของเจตคติ ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนที่ จะช่วยให้เขาเข้าใจหรือเห็นความสำคัญของกระบวนการทางการเมือง เจตคติหรือความเชื่อจะเป็น ตัวกำหนดว่าเขาควรจะมียุทธศาสตร์อย่างไรใน ระบบการเมืองการปกครองของสังคมของเขา

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบของเจตคติและความเข้าใจต่อระบบการเมืองของ บุคคลที่เขาได้รับการแนะนำอบรมจากองค์กรต่างๆ ในสังคมนั้นๆ

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนการวางตัวบุคคลให้เข้ากับระบบการปกครอง และการเมืองในสังคมใดสังคมหนึ่ง

จากความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง อาจสรุปความหมายของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความคิด และความเชื่อ ความสำนึกในทางการเมืองที่ สมาชิกของสังคมหนึ่งๆ มีต่อระบบการเมืองการปกครองของสังคมของเขาว่า มีรูปแบบการปกครอง แบบใด มีหน่วยงานหรือองค์การทางการเมืองการปกครองอะไรบ้าง ตัวเขาเองมีบทบาทสิทธิหน้าที่ ต่อกระบวนการทางการเมืองอย่างไร แค่นั้นบ้าง มีความรู้สึกนึกคิดที่พอใจหรือไม่พอใจต่อระบบ การเมืองการปกครองที่เป็นอยู่ ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมจะมีลักษณะใดก็ ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมนั้นๆ ยึดถือนั่นเอง

วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของวัฒนธรรมของ สังคมหรือวัฒนธรรมส่วนรวมของสังคมนั้น ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ทั่วไปของสังคม เช่น วัฒนธรรมทางสังคม หรือวัฒนธรรมส่วนรวมของสังคมนั้นเน้นการใช้อำนาจ บังคับ มากกว่าเหตุผล คนในสังคมนั้นๆ เช่นรัฐบาล ผู้ปกครอง ข้าราชการ ครูอาจารย์ บุคคล ต่างๆ เหล่านี้ ถ้ามีลักษณะใช้อำนาจมากกว่าเหตุผลก็จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกใน สังคมย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย อันอาจเป็นเหตุให้สมาชิกของสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในทาง การเมืองการปกครอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความรับผิดชอบ ต่อสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มี ต่อระบบการเมืองการปกครอง ถ้าต้องการให้สมาชิกในสังคมยึดถือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด เราอาจจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางสังคม โดยส่วนรวมและองค์การทางการเมืองให้ สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองอันพึงประสงค์นั้นด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในสังคมไทยถ้า ต้องการให้สมาชิกในสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็ต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางสังคมส่วนรวม และสถาบันทางการเมืองการปกครองให้เป็นแนวทางเดียวกัน กับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ สมาชิกของสังคมส่วนใหญ่จะต้องเป็นบุคคลที่มี เหตุผล รู้จักพิจารณาพิเคราะห์ในสิ่งต่างๆ มากขึ้น ไม่หลงเชื่ออย่างงมงาย มีความคิด มีพฤติกรรมแบบ ประชาธิปไตย สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้กาลเทศะ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ได้ โดยไม่ตัดสินและประเมินตามความคิดของตน ส่วนสถาบันทางการเมืองการปกครอง ก็ควรต้อง

มีลักษณะขององค์กรเป็นประชาธิปไตยด้วย ในเยาวชนรุ่นใหม่ ๆ ควรมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงจากระบบวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้สามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยด้วย

อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมือง

เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมแนวคิด และพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆของระบบดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละสังคมจึงมีอิทธิพลต่อบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมในหลายประการด้วยกัน ซึ่งอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการที่แต่ละคนได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์ภายนอก เช่น เมื่อมีการปฏิวัติคนไทย อาจต้องตอบโต้ในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ คนฝรั่งเศสอาจจะรวมตัวกันต่อสู้ คนโบลิเวียอาจจะเพิกเฉย ตัวอย่าง เช่น การรวมตัวของประชาชนโดยใช้สัญลักษณ์สีเขียว

๒. เป้าหมายของการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมการเมืองจะอยู่ในรูปใดนั้นมักจะเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมือง ตัวอย่าง เช่น เพื่อต้องการให้รัฐบาลรัฐร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑

๓. ปทัสถานที่เป็นตัวกำหนดวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดๆตลอดจนความรู้ผูกพันกับสิ่งใดในทางการเมือง ตัวอย่างเช่นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมโดยไม่เสียเลือดเนื้อและชีวิตผู้คนที่เป็นคนไทยด้วยกัน

๔. วิธีการที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีทางการเมือง เช่นการชุมนุมแบบสันติ โดยใช้สัญลักษณ์สีเขียว

๕. วัฒนธรรมทางการเมืองจะกำหนดว่า มีปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเราควรจะเข้าหาใครในเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีอำนาจมากกว่ากัน นั่นคือ สามารถบอกให้รู้ถึงตำแหน่งของอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองในสังคมตัวอย่างเช่นพรรคการเมืองฝ่ายค้านให้การสนับสนุนการรับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

๖. วัฒนธรรมทางการเมือง จะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระของการติดต่อทางการเมืองและกำหนดผลที่จะตามมา กล่าวคือจะเป็นตัวบอกว่าถ้าจะติดต่อในเรื่องนี้ควรจะพูดว่าอย่างไรและผลที่ได้จากการพูดในลักษณะนั้นจะเป็นอย่างไรตัวอย่างเช่นการที่รัฐบาลมีอาจด้านกระแสมวลชนให้ผ่านร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ได้

๗. วัฒนธรรมทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับสถาบันการเมืองใน สังคม เราจะเห็นว่าหลายสังคมต่างก็มีโครงสร้างทางการเมืองหลายๆประการเหมือนกันเช่นมีรัฐสภา พรรคการเมืองแต่ปรากฏว่าแนวทางในการปฏิบัติของสถาบันทางการเมืองแตกต่างกันไปจึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ระดับของระดับความมั่นคงในแต่ละสังคมมีไม่เท่าเทียมกันตัวอย่างเช่นสังคมไทยมีความชอบธรรมที่อยู่ในภาวะไม่สมดุลเพราะยังมีความเหลื่อมล้ำสูงในทางปฏิบัติ ยกย่องผู้มีอำนาจ ยึดถือตัวบุคคล ผู้มีอำนาจรวย มีค่านิยมเรื่องวัตถุสูงมาก ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง มีที่มาจากปัจจัยทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความรู้ ความเชื่อ ความรู้สึกและการประเมินค่าในทางการเมือง ซึ่งรวมกันเข้าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลในสังคม

สถาบันที่หล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมรวมของสังคม วิธีการที่สมาชิกทางสังคมจะได้มา ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทั่วไปที่สังคมมอบให้แก่สมาชิก โดยผ่านทางสถาบันทางสังคม ซึ่งได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่ม

เพื่อน และกลุ่มอาชีพ ทั้ง ๔ สถาบัน โดยเฉพาะ กลุ่มอาชีพ เมื่อบุคคลประกอบอาชีพในหน่วยงานแห่งหนึ่งแห่งใดของรัฐบาล หรือของเอกชนก็ตาม เป็นระยะเวลานานพอควร จะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานนั้น บุคคลนั้นก็จะเคยชินหรือยอมรับสภาพความเป็นอยู่ระบียบกฎเกณฑ์ของอาชีพนั้นๆ สภาพแวดล้อมและลักษณะของงานในกลุ่มอาชีพหรือหน่วยงานต่างๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากในการหล่อหลอม ถ่ายทอดบุคลิกภาพรวมไปถึงเจตคติและการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ แก่บุคคล ถ้าอาชีพใดหรือหน่วยงานใดมีระบบงานเป็นแบบประชาธิปไตย ก็จะมีส่วนหล่อหลอมเจตคติ บุคลิกภาพแก่สมาชิกในกลุ่มอาชีพนั้นๆ แบบประชาธิปไตยด้วย เมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เขาก็จะมีพฤติกรรมลักษณะที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยเป็นอย่างดีในทางตรงข้าม ถ้ากลุ่มอาชีพหรือหน่วยงานใดมีการกดขี่เอาเปรียบสมาชิก มีการเล่นพรรคเล่นพวกไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานสามารถร้องทุกข์เสนอความคิดเห็น ไม่เปิดโอกาสให้มีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ร่วมกันจึงทำให้สมาชิกไม่คุ้นเคยกับพฤติกรรมหรือกลไกในวิถีทางของการปกครองแบบประชาธิปไตย และจะหวังทำให้คนงานหรือพนักงานของหน่วยงานนั้นๆ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประชาธิปไตยนั้นเป็นไปได้ไม่มากนัก เพราะพนักงานก็จะเคยชินกับระบบสั่งการมากกว่าระบบการคิดใช้เหตุผล ดังนั้นสังคมอาชีพนับเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในการผลิตบุคคลที่ออกมาเป็นผู้ที่จะอยู่ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยระบบอาชีพก็ต้องดำเนินวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้หลักการของประชาธิปไตยด้วย

จากที่อธิบายมาข้างต้นจะพบว่าสถาบันที่หล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมือง อันได้แก่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ เป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสถาบันที่สนับสนุนวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะทำให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ให้แก่บุคคลในสังคมนั้นๆ ด้วย

วัฒนธรรมทางการเมืองที่สำคัญของไทย

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมและกระบวนการถ่ายทอดกระบวนการวัฒนธรรมทางสังคม ภายใต้ระบบการปกครองแบบดั้งเดิม อาจกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยพอสรุปด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

๑. อำนาจนิยม คนส่วนใหญ่ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด เคารพเชื่อฟัง และอ่อนน้อมต่อผู้มีอำนาจรวมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการปกครองทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชาติ

๒. นิยมระบบเจ้านายกับลูกน้อง ในสังคมไทยส่วนใหญ่มักพบว่าอยู่ในกลุ่มพวกพ้องกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเสมอ ผู้นำ ผู้เป็นเจ้านาย ผู้มีอำนาจวาสนา ผู้มีบารมีต้องสามารถให้ความคุ้มครอง และให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องได้ ส่วนลูกน้องจะตอบแทนด้วยการสนับสนุน และให้บริการกับ เจ้านาย ลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้จะมีทุกแห่งเกือบทุกองค์กรของสังคมไทย

๓. ยังมีค่านิยมที่ยึดมั่นในตัวบุคคลมากกว่าหลักการ นอกจากจะนิยมระบบเจ้านายกับลูกน้องแล้ว ความสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันเป็นส่วนตัว ยังมีความสำคัญมากในการประกอบกิจกรรมเกือบทุกๆ กิจกรรม การรวมกลุ่มทางการเมืองของไทยที่ผ่านมาจึงอาศัยสถาบันบรรดาศักดิ์ และบุคลิกภาพผู้นำเป็นหลักสำคัญ เช่น การเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง

๔. มีการจัดลำดับฐานะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทำให้มีการแบ่งชั้นวรรณะทางสังคมไทย ทำให้คนไทยมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน ถือว่าทุกคนต้องรู้จักที่สูงที่ต่ำ ไม่ควรตีเสมอผู้ใหญ่ โดยยึดถือ ขาดวุฒิ วัยวุฒิ และคุณวุฒิมากกว่าการยึดถือความสำเร็จของบุคคล

๕. นิยมความเป็นอิสระ คนไทยรักอิสระชอบทำอะไรโดยลำพังตนเอง ไม่อยากให้ใครมายุ่งเกี่ยวกับตนมากนักไม่ชอบการถูกบังคับหรือตกอยู่ภายใต้การบังคับทำให้คนไทย ขาดวินัยขาดระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต เข้าทำนอง “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้”

๖. มีการยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมคนไทยจำนวนไม่น้อยยังที่ยึดมั่นใน ความเชื่อต่างๆ ค่านิยมเจตคติ และประเพณีเก่าๆ รวมทั้งเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ เรื่องภูตผีปีศาจ ไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลังและโชคลาภต่างๆ เป็นต้น

๗. มีความเฉื่อยชาไม่กระตือรือร้นหรือไม่สนใจต่อกิจการบ้านเมือง คนไทยส่วนใหญ่จะพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ของตน ใครจะเป็นอย่างไรก็ช่าง มีเวลาว่างก็เล่นการพนัน ตีไก่ กัดปลา สนใจกิจกรรมที่เกี่ยวกับการละเล่นมากกว่าการเมือง

๘. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้าย และขาดความไว้วางใจคนอื่น ไม่ชอบทำงานกลุ่ม ไม่ชอบแก้ปัญหา หนีความจริงจะจับกลุ่มก็ต่อเมื่อตนได้ประโยชน์

๙. การเป็นคนรักสงบและการประนีประนอมไม่นิยมความรุนแรง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงค่อยเป็นค่อยไป ทำให้คนไทยไม่มีการตัดสินใจเด็ดขาดอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปถึงทำให้การตัดสินใจแก้ปัญหาใดๆ ทำได้ยาก

จากการศึกษาและความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว จึงทำให้เกิดข้อคำถามว่า หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นไป ตามแนวคิด ทฤษฎี หรือไม่อย่างไร

ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น และเพื่อการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ฉะนั้น ถ้าหัวหน้าส่วนราชการมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ก็จะส่งเสริมต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน แต่ในทางกลับกันถ้าหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนต่ำลง หรืออาจเป็นการขัดขวางการพัฒนาของวัฒนธรรมทางการเมือง และเมื่อเราทราบถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการเพชรบูรณ์ เราก็สามารถวิเคราะห์ได้ถึงผลที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน และการพัฒนาการเมืองของไทยและบริบทต่างๆ ได้ เพราะในสถานการณ์ปัจจุบัน หัวหน้าส่วนราชการถือเป็นแบบอย่างของประชาชน และข้าราชการองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปกครองตนเองในรูปแบบของการกระจายอำนาจ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งจะได้จากการดำเนินบทบาทในการเสริมสร้างประชาธิปไตยระดับพื้นฐานตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น จึงถือได้ว่าหัวหน้าส่วนราชการจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และที่สำคัญจะต้องมีแนวคิด ความรู้ ทักษะที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

ในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ผ่านมายังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ที่เรียกรวมๆ กันว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เป็นแบบอย่าง และดูแลประชาชนและหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด หรือตัวแทน สามารถทำให้คาดเดาได้ถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางของการพัฒนาการเมือง เพราะหัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นตัวอย่างและมีผลต่อทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ของตน อาจเป็นช่องทางในการปรับปรุงทางการเมือง เช่น การรณรงค์ให้ประชาชนได้ได้ออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เพราะในการดำเนินการเหล่านี้มักมีหัวหน้าส่วนราชการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งหากแก้ปัญหานี้ได้ ก็ถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาดังต้นเหตุ และเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองมาแล้วจำนวนหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ที่จะทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ และจะส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างไร ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการอาจมีผลต่อความสำเร็จ ความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

6. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 6.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
- 6.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
- 6.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบูรณ์

7. ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

7.1 ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสารสนเทศและเทคโนโลยี กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานที่สังกัดนายกรัฐมนตรี และสำนักงานที่ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี จำนวน 50 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) (โดยเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด)

7.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการวิจัยในครั้งนี้ มีระยะเวลาดั้งแต่เดือน มีนาคม 2556 ถึงเดือน ตุลาคม 2556 รวมเวลา 8 เดือน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

8. ทฤษฎี สมมติฐาน (ถ้ามี) และกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดและทฤษฎีของอัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) ในการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น 3 กลุ่ม แต่โดยทั่วไปแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและระดับของการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสาน จึงถือเป็นแนวทางที่สำคัญยิ่งในการศึกษา และเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทาง การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นต่อไป โดยกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ได้นำเสนอดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมระหว่าง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

9. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัย
ได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ
2. แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดเรื่องการอบรมกล่อมเกลางานทางการเมือง
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ

ส่วน ฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harrold D. Lasswell) นั้น ได้ให้คำนิยามของชนชั้นนำ คือ
ผู้ที่ถืออำนาจทางการเมือง รวมทั้งมีภาวะผู้นำ และข้อมูลทางสังคม อันจะสามารถคงอยู่และเห็นได้ใน
ช่วงหนึ่ง สำหรับ ลาสเวลล์ นั้น ค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับอำนาจและอิทธิพล โดยเขาเห็นว่าชนชั้น
นำคือ ผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด รองลงมาคือ ชนชั้นนำระดับกลาง ส่วนผู้ที่มีอำนาจน้อยที่สุด คือ
มวลชน นอกจากนี้เขายังเห็นว่า อิทธิพลมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจ คือ อิทธิพลของชนชั้นนำกับ
มวลชนจะมีความต่างกันมากน้อยแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับอำนาจของชนชั้นนำนั่นเอง โดยสรุปแล้ว
ลาสเวลล์ นั้น เห็นว่าชนชั้นนำเกิดขึ้นได้ เพราะการกระจายอิทธิพลที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคมนั่นเอง
ซึ่งใครมีมากที่สุดก็คือ ชนชั้นนำ (ระดม วงษ์น้อย 2539: 16)

ดังนั้น ชนชั้นนำอาจนิยามได้ว่า หมายถึง คน หรือกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่งซึ่งเป็น
คนจำนวนน้อยในสังคมนั้น และเป็นผู้ครองทรัพยากรทางสังคมมากกว่าบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้ยังมี
สถานภาพที่แตกต่างจากคนอื่นๆ ด้วย และสามารถที่จะใช้ทรัพยากรและสถานภาพเหล่านั้นให้เป็นผล
ต่อบทบาทของตนเองและใช้บทบาทนั้นต่อคนส่วนมากที่เหลือในสังคม

นอกจากนี้ ชนชั้นนำในสังคมโดยทั่วไปจะมีลักษณะสามประการ คือ มีทรัพย์สิน อำนาจ
และสถานภาพทางสังคม ลักษณะทั้งสามประการจะเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันผู้ที่มีอำนาจก็จะใช้อำนาจใน
การแสวงหาทรัพย์สิน และผู้ที่มีทรัพย์สินก็ใช้ทรัพย์สินในการแสวงหาอำนาจ ท้ายที่สุดเมื่อมีอำนาจและ
ทรัพย์สินแล้ว ก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น

ชนชั้นนำอาจมีอำนาจ ทรัพย์สิน สถานภาพทางสังคม หรือทั้งสามประการ นอกจากนี้
ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเป็นชนชั้นนำอีก เช่น ความมีอาวุโส ความเชี่ยวชาญ ความรู้ เป็นต้น
ส่วนการที่จะใช้ปัจจัยใดเป็นหลักในการกำหนดตัวชนชั้นนำก็ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา และสถานภาพของ
สังคมนั้นๆ เป็นสำคัญ

แม้จะมีผู้ให้คำนิยามว่า “ชนชั้นนำ” แตกต่างกันไปแต่โดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง บุคคล
กลุ่มน้อยในสังคม ที่ควบคุมอำนาจทางการเงิน มีสถานภาพทางการเงิน มีสถานภาพทางสังคมสูงและเป็น
ผู้ที่มีอิทธิพลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อการตัดสินใจใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสมาชิกของสังคมนั้น

แต่อย่างไรก็ตามสำหรับการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาชนชั้นนำ

ระดม วงษ์น้อม (2539: 16) ชนชั้นนำ หมายถึง คนกลุ่มน้อยที่อยู่บนจุดสุดยอดปิรามิดของการแบ่งชนชั้นทางสังคม เป็นคนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจ และมีอิทธิพลมากที่สุด ครอบครองทรัพย์สิน และความร่ำรวยมากที่สุด หรือมากกว่ากลุ่มคนอื่นๆ ในสังคมหรือชุมชน และคนกลุ่มน้อยนี้ได้อาศัยความได้เปรียบดังกล่าวเข้าถึง หรือควบคุมการตัดสินใจของสังคมและชุมชนเอาไว้ ซึ่งในปัจจุบันการควบคุมอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวก็คือ อำนาจทางการเมืองปกครอง

อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะให้การศึกษาวิจัยเกิดความเข้าใจ และสัมฤทธิ์ผลในประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ มีงานวิจัยที่เคยศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำไทยนั้น มีปรากฏอยู่ในงานวิจัยของนักวิชาการ เช่น เนเฮอร์ (Clark D. Neher 1976: 44-50) ซึ่งได้แบ่งประเภทของประชาชนในหมู่บ้านของไทยเป็นสามกลุ่มคือ

- กลุ่มผู้ไม่สนใจกิจกรรมทางการเมือง (The Apoliticals) ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในหมู่บ้านมีอยู่ประมาณร้อยละ 80-90 เป็นผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือสมาคมในหมู่บ้าน และไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของชุมชน

- กลุ่มผู้สนใจในกิจกรรมทางการเมือง (The Politicals) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมู่บ้าน เป็นผู้ติดต่อกับทางราชการมากกว่าคนอื่นๆ มีส่วนในการวางแผนพัฒนา และวางแผนนโยบายของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่เป็นตัวกลาง (middleman) ที่เชื่อมระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ชนชั้นนำของหมู่บ้าน (The Village Elites) ซึ่งเป็นบุคคลจำนวนน้อย คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนการแบ่งประเภทของชนชั้นนำท้องถิ่นในชุมชนหมู่บ้านไทยนั้น คายส์ (Charles F. Keyes 1970: 92-127) ได้สรุปผลงานวิจัยของนักวิชาการไทย และได้แบ่งชนชั้นนำท้องถิ่นออกเป็นสามประเภท โดยพิจารณาจากบทบาทและที่มาของอำนาจ (Source of Authority) โดยมีแหล่ง (Source) สองแหล่งที่ทำให้เกิดผู้นำท้องถิ่น คือ ลักษณะโครงสร้างสังคมแบบชาวนา (Peasant Source) และแหล่งภายนอกระดับชาติ (National Source) ซึ่งทั้งสองแหล่งจะเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดผู้นำท้องถิ่น ได้แก่

- บุคคลชั้นนำที่ไม่ใช่ชาวบ้าน (Non-Villager) ซึ่งไม่ใช่คนในหมู่บ้าน แต่มีอิทธิพลในการติดต่อสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ ข้าราชการบางตำแหน่ง พ่อค้าคนกลางที่เข้ามาค้าขายในหมู่บ้าน และนักการเมืองทุกระดับ

- บุคคลชั้นนำตามประเพณี ซึ่งเรียกว่าผู้ใหญ่ (Elders) เป็นผู้อาวุโสในชุมชน รวมทั้งการเป็นผู้ที่มีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

- บุคคลชั้นนำที่เป็นตัวกลาง (Synatic Leader) หรือบุคคลที่มีสถานอยู่ระหว่างสองประเภทแรก ซึ่งเป็นตัวเชื่อมโครงข่ายการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับกลุ่มอื่นๆ ในระดับชาติ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ ครู พ่อค้าคนกลางในระดับหมู่บ้าน

10. เอกสารอ้างอิงของโครงการ

กนลา สุขพานิช-ขันทปราบ (2536) “ทหารกับการเมืองไทย : ความสัมพันธ์ระหว่างทหารพลเรือน ประชาธิปไตย และความมั่นคงแห่งชาติ” คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ณัฐพงษ์ ไบยา (2549) “วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี”
การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นพพรณ เนตรคำ (2543) “การเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในชนบทภาคเหนือและภาคใต้ : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดนครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปกรณ บุคตาเพ็ง (2532) “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านหัวหนอง ตำบลหนองสองห้อง อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น” ปริญญา
นิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ปัญญา ไข่เอ็ง (2538) “วัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พฤติสาณ ชุมพล, ม.ร.ว. (2535) *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ระดม วงษ์น้อม (2539) *แนวคิดเรื่องชนชั้นนำและการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชน*
กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วันเพ็ญ บุญยืน (2539) “วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิรัตน์ แดนสีแก้ว (2548) “วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยของข้าราชการใน
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” ปริญญานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น การเผยแพร่ในวารสาร จดลิตธิ์บัตร ฯลฯ และ หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 11.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
- 11.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการ
จังหวัดเพชรบูรณ์
- 11.3 สามารถเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ของจังหวัดเพชรบูรณ์

12. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

นำผลงานวิจัยไปใช้ในการต่อยอด ในการบริหารงานในจังหวัดเพชรบูรณ์และ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ต่อไป

13. วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยภาคสนาม คือแบบสอบถามโดยการ
ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมข้อมูลมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close-ended
Question) ซึ่งแบบสอบถามจะประกอบด้วย

1. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งและอาชีพ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ผ่านการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษา จากหนังสือ บทความวิชาการ เอกสารรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) คือ ด้านการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

14. ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลาของการวิจัยในครั้งนี้ มีระยะเวลาดังต่อไปนี้ ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2556 ถึงเดือน ตุลาคม 2556 รวมเวลา 8 เดือน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ตารางแสดงกิจกรรมการวิจัย (โปรดทำเครื่องหมาย เพื่อแสดงระยะเวลา)

กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)								ผู้ทำ การศึกษา และสถานที่ ทำการวิจัย
	มี.ค.	เม.ย	พ.ค	มิ. ย	ก. ค	ส. ค	ก. ย	ต.ค	
1. การทบทวนวรรณกรรม	—	—							
2. สร้างเครื่องมือและทดสอบ เครื่องมือ			—	—	—				
3. เก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนาม						—	—		
4. วิเคราะห์ข้อมูลและเขียน รายงานการศึกษา						—	—		
5. เสนอผลการศึกษาและสรุป เป็นรูปเล่ม							—	—	

15. ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัย

ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัยที่มีอยู่ คือ การที่ผู้วิจัย และคณะผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับพื้นที่
ที่ทำการวิจัย

16. งบประมาณของโครงการวิจัย

ตารางแสดงรายละเอียดงบประมาณ

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1. หมวดค่าใช้สอย		ขออภัย ทุกรายการ
1.1 ค่าจ้างเก็บข้อมูล	10,000	
1.2 ค่าจ้างพิมพ์รายงานการวิจัยและเข้าเล่ม	10,000	
2. หมวดค่าวัสดุ/สารเคมี		
- ค่าตอบแทนนักวิจัย 10 %	3,000	
3. หมวดค่าใช้สอย		
- ค่าวัสดุ	7,000	
รวม	30,000	

17. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาบทสรุปเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางเป็นต้นแบบทางวัฒนธรรมทางเมืองของจังหวัดและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายวิฑูรย์ วีรศิลป์
วัน เดือน ปีเกิด	14 เมษายน 2514
ภูมิลำเนา	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
การศึกษา	- พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการทำงาน	- เป็นนายทะเบียนโรงเรียนปริยัติสามัญวัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2545 - เป็นครูอัตราจ้างวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2547 วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ - เป็นพนักงานวิเคราะห์งานบุคคล สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2547 – 2552 - เป็นอาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2552 - เป็นอาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

แบบรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย
ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทวิจัยประเภททั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

วัน / เดือน / ปี ที่รายงาน 1 สิงหาคม 2556

ส่วนที่ 1 ข้อมูลโครงการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

(ภาษาอังกฤษ) The political culture of the Phetchabun Province Government head.

2. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย นายวิฑูรย์ วีรศิลป์

สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์ 056-717-135 โทรสาร 056-717-135

E-mail : WT.WS.pcru@gmail.com

3. ผู้ร่วมวิจัย (1) นางสาวสุภาณดา ทองคำ

(2) นางสาวกัญญกร พุ่มพวง

***4. อาจารย์ที่ปรึกษา**

5. ระยะเวลาดำเนินงานวิจัยตลอดโครงการ 1 ปี ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2556 ถึง 30 มีนาคม 2557

6. เริ่มโครงการวิจัยเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2556 ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2556

งบประมาณที่ได้รับตลอดโครงการ 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

8. การเบิกเงิน [✓] งวดที่ 1 เบิกแล้ว 8,000 บาท

* หมายเหตุ : ข้อ 4 กรอกเฉพาะกรณีผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทวิจัยและทำโครงการงานนักศึกษา

ส่วนที่ 2 ความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัย

1. ความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัย ณ ช่วงรายงานเทียบกับแผนการวิจัยทั้งโครงการ

วัตถุประสงค์ (ตามแผน)	เป้าหมาย / ผลที่คาดหวัง (ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน (ปฏิบัติได้จริง)
1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์	1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์	ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม
2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์	2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์	2. ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมาย
3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบูรณ์	3 สามารถเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบูรณ์	3.

2. ผลการดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนหรือไม่ อย่างไร โปรดระบุปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข...
 - ผลการดำเนินเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ระบุไว้ ปัญหาที่พบระหว่างการหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ส่วนใหญ่จะไม่มีใครศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดและเอกสารที่ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นข้อมูลที่อ้างตำราเก่าเกินกว่าสิบปี
 - อุปสรรคในการลงพื้นที่รื้อประสานกับผู้จัดประชุมหัวหน้าส่วนราชการในทะเลเดือนว่าจะดำเนินการประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
 - แนวทางการแก้ไขโดยการเตรียมเอกสารให้พร้อม
3. งานที่ดำเนินงานวิจัยไปแล้ว คิดเป็นร้อยละ 30 ของงานวิจัยตลอดโครงการ
4. ผลผลิต/สิ่งที่ได้จากการวิจัย (Output) (องค์ความรู้/ข้อมูลพื้นฐาน, สายพันธ์พืช/สัตว์/จุลินทรีย์ ผลิตภัณฑ์, สิ่งประดิษฐ์, เทคโนโลยี / นวัตกรรม, ฐานข้อมูล / ซอฟต์แวร์, คู่มือ, วัสดุทัศนหรืออื่นๆ)

องค์ความรู้/ข้อมูลพื้นฐาน ในด้านเนื้อหาสาระ ทำให้ทราบถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปกครองตนเองในรูปแบบของการกระจายอำนาจ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งจะได้เห็นได้จากการดำเนินบทบาทในการเสริมสร้างประชาธิปไตยระดับพื้นฐานตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น จึงถือได้ว่าหัวหน้าส่วนราชการจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และที่สำคัญจะต้องมีแนวคิดความรู้ ทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
5. ผลลัพธ์/ผลสำเร็จที่ได้จากการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Outcome)

(ทำเครื่องหมาย ✓ ใน () พร้อมอธิบายรายละเอียด)

 - 5.1 เป้าหมายการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุเป้าหมาย ของงานวิจัยเชิงปริมาณ/คุณภาพ พร้อมอธิบายรายละเอียด)
 - (✓) ด้านการศึกษา/เสริมการเรียนรู้การสอน 1. แนวคิดประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 2. การเลือกตั้ง 3. กฎหมายรัฐธรรมนูญ
 - () ด้านการเกษตร.....
 - () ด้านอุตสาหกรรม ใช้เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่กำกับดูแลการท่องเที่ยว ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - () ด้านสิ่งแวดล้อม.....
 - () ด้านสุขภาพ.....
 - () ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการร้านค้า
 - (✓) ด้านสังคม การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 - () ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....
 - () ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี.....
 - () อื่นๆ
 - 5.2 การนำผลการวิจัยไปเผยแพร่/ถ่ายทอด (ระบุเป้าหมายการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่คาดว่าจะสามารถนำเสนอได้ หลังจากทำการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน)
 - () ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการต่างประเทศ ชื่อ
 - เรื่อง
 - (✓) ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในประเทศ ชื่อ.....

- เรื่อง
 () นำเสนอในการประชุม/สัมมนา ต่างประเทศ ที่
 เรื่อง
 () นำเสนอในการประชุม/สัมมนา ในต่างประเทศที่
 เรื่อง
 () นำเสนอทางวิทยุ/โทรทัศน์/website ช่อง
 เรื่อง
 () บทความ/เอกสารสิ่งพิมพ์ ที่
 เรื่อง
 () อื่นๆที่
 เรื่อง
- 5.3 การยื่นจด () สิทธิบัตร () อนุสิทธิบัตร () ลิขสิทธิ์
 () มีศักยภาพที่จะยื่นจด (ระบุ).....
 () ยื่นจดแล้ว เมื่อ.....

6. รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้ดำเนินการแล้วจนถึงปัจจุบัน (ระบุรายละเอียดในแต่ละหมวดอย่างชัดเจน)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1. หมวดค่าวัสดุ/สารเคมี	2,000
2. หมวดค่าใช้สอย	1,000
3. หมวดอื่นๆ.	
3.1 ค่าตอบแทน	1,000
3.2 ค่าจ้าง	4,000
รวม	8,000

7. กำหนดเวลาที่จะส่งรายงานผลการดำเนินโครงการวิจัยสมบูรณ์

ประมาณวันที่ 30 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557

8. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ หัวหน้าโครงการ
 (นายวิฑูรย์ วีรศิลป์)
/...../..... วัน/เดือน/ปี ที่รายงาน

ลงชื่อ ผู้ร่วมวิจัย
 (นางสาวสุกัญญา ทองคำ)
/...../..... วัน/เดือน/ปี ที่รายงาน

ลงชื่อ ผู้ร่วมวิจัย
 (นางสาวกัญญา พุ่มพวง)
/...../..... วัน/เดือน/ปี ที่รายงาน

แบบสอบถาม

วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนและใช้ประโยชน์สำหรับการบริหารราชการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ จึงได้จัดทำวิจัย หัวข้อ “วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ : ศึกษาเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ ไม่มีผลกระทบในทางเสียหายแก่ตัวท่าน จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ภายใน () หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี () 41 – 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส () โสด () สมรส () หย่า () หม้าย
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน () 5,000 – 10,000 บาท () 10,001 – 15,000 บาท
() 15,001 – 20,000 บาท () 20,000 บาทขึ้นไป
5. ระดับการศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
() ปวช./ปวส. ()ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี () อื่นๆ (ระบุ).....
6. จำนวนครั้ง หรือสมัยที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการในการจัดเลือกตั้ง กรรมการเลือกตั้ง () 1 ครั้ง () 2 ครั้ง () 3 ครั้ง () 4 ครั้งขึ้นไป
7. เขตพื้นที่ในการดำรงตำแหน่งประธาน/ กรรมการเลือกตั้ง
() เขตอำเภอ () เขตเทศบาลเมือง
() เขตเทศบาลตำบล () เขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน

1. ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่ออย่างน้อยเพียงใด (ต่อหนึ่งวัน) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของท่าน

ประเภทสื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
โทรทัศน์					
วิทยุ					
หนังสือพิมพ์					

2. รายการโทรทัศน์ที่ท่านสนใจที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียว)

() รายการข่าว () รายการบันเทิง
() รายการสารคดี () รายการอื่นๆ (ระบุ).....

3. รายการวิทยุที่ท่านสนใจที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียว)

() รายการข่าว () รายการวิชาการ – ความรู้
() รายการบันเทิง () รายการสารคดี
() รายการอื่นๆ (ระบุ).....

4. ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ท่านสนใจที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียว)

() ข่าวการเมือง () ข่าวอาชญากรรม
() ข่าวสังคม () ข่าวเศรษฐกิจ
() ข่าวบันเทิง () ข่าวอื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย

ประเด็น		ใช่	ไม่ใช่
1	ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรค ให้ถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง		
2	หากนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบางตำแหน่งมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อถอดถอนผู้นั้นจากตำแหน่งได้		
3	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี		
4	ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ		
5	ประชาชนมีสิทธิร้องขอเพื่อทราบข้อมูลข่าวสารจากรัฐได้ เช่น เกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐ		
6	ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประชาชนไม่มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย		
7	สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี		
8	ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังคงเป็นรัฐมนตรีได้		
9	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 สมัย		
10	สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้ 2 สมัย		

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

- ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งหรือไม่
☐ ไปทุกครั้ง ☐ ไปบางครั้ง ☐ ไม่ได้ไป เพราะ.....
- ท่านคิดว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นสิทธิหรือหน้าที่
☐ สิทธิ ☐ หน้าที่

ประเด็น		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด					
4	ท่านอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ฟังข่าวดูโทรทัศน์ เกี่ยวกับการเมืองเป็นประจำ					
5	ท่านพึงรายการวิทยุหรือดูการถ่ายทอดการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลเกือบทุกครั้ง					
6	ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					
7	ท่านเคยมีส่วนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับต่างๆ (ที่ท่านชอบ) หาเสียง					
8	ท่านเคยเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550					
9	ท่านเคยเสนอแนะเรื่องการทำงานของรัฐบาลผ่านสื่อมวลชน					
10	ท่านเคยพูดวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลกับเพื่อนๆ					
11	ท่านเคยมีส่วนในการจัดการเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน					
12	ท่านเคยร้องเรียนความเดือดร้อน หรือเรียกร้องความเป็นธรรมจากนักการเมือง					
13	ท่านเคยนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ทางการเมืองของท่านมาเผยแพร่ หรือแสดงความเห็นเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ					

ส่วนที่ 5 ความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางการเมือง

ประเด็น		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	การที่ประชาชนมีสิทธิเข้าซื้อถอดถอน นักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูง จะทำ ให้การเมืองไทยดีขึ้น					
2	การให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนหนึ่ง มาจากบัญชีรายชื่อเป็นประโยชน์ต่อการได้ คนดีมีความสามารถ					
3	การเลือกตั้งแบบเขตละคนเป็นการดีเพราะ ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของ ตัวแทนของตนได้ง่ายขึ้น					
4	การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร หรือวุฒิสมาชิก ว่าต้องจบปริญญาตรี เป็นการดีเพราะได้คนมีความรู้ความสามารถ					
5	การที่รัฐให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองถือ เป็นเรื่องดีเพราะช่วยให้พรรคมีทุนทำ กิจกรรมต่างๆ เพื่อเข้าถึงประชาชนมากขึ้น					
6	การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในประเทศ ไทยควรมีได้แล้ว เพราะจะเป็นการส่งเสริม การกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น					
7	ในการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้น การ ลงคะแนนเสียงข้างมากเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการ ตัดสินใจ					
8	รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีหลักการที่ ค่อนข้างจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชน					
9	การทำประชามติของรัฐในโครงการ ต่างๆ ไม่เหมาะสมเพราะทำให้เกิดความ ล่าช้าในการดำเนินงาน					

ประเด็น		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
10	นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจพิเศษเพื่อความรวดเร็วและเด็ดขาดในการบริหารงานและแก้ไขปัญหา เช่น การสั่งจำคุกหรือสั่งประหารชีวิต โดยไม่ต้องขึ้นศาลยุติธรรมเป็นต้น					
11	การเลือกตั้งนำมาซึ่งความล่าช้า สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน					
12	การตรากฎหมายไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน เพราะประชาชนไม่มีความรู้เรื่องกฎหมาย					
13	ผู้แทนราษฎรควรมีสิทธิเหนือกว่าราษฎร เพราะเป็นผู้แทนของประชาชน จึงควรได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ					
14	อยากให้มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยๆ เพราะทหารจะได้ปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อยดีกว่าให้มีการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งมักนำมาซึ่งความวุ่นวาย					
15	การกระจายอำนาจไปยังประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะอาจนำมาซึ่งความวุ่นวายได้					
16	การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาด เพราะสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์					
17	การชุมนุมประท้วงรัฐบาลคือ กฎหมู่และก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนภายในประเทศ จึงสมควรปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด					

ประเด็น		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
18	เสรีภาพในการชุมนุมถูกใช้เพื่อกดดันให้รัฐบาลชุดใดชุดหนึ่งต้องลาออก เพราะว่าปัจจุบันเรื่องของการเมืองเป็นการต่อสู้กันบนพื้นฐานของการแพ้ชนะ โดยมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง จนนำไปสู่ความเสียหายต่อประเทศ ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงการชุมนุม					
19	ทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุมทุกเรื่อง หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่ต้องไม่ไปรบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง					
20	เราทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหานโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายวิฑูรย์ วีรศิลป์ ผู้วิจัย

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์

แจกแบบสอบถาม
ก่อนผู้มาประชุมเข้าห้องประชุม
ในการประชุม
หัวหน้าส่วนราชการจังหวัด
จังหวัดเพชรบูรณ์

นักศึกษาร่วมแจกแบบสอบถาม

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

แจ้งให้ผู้เข้าประชุมกรอกแบบสอบถาม

ผู้วิจัยรอเก็บแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๒/๑๘๓

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดเพชรบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการฯ จำนวน ๒๕๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการฯ จำนวน ๒๕๐ ชุด

ด้วยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีหน้าที่โดยตรงในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหาร และการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน จึงได้ทำการวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการแจกแบบสอบถามในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์กรอกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อที่จะนำไปสรุปผลของการวิจัย วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปเป็นข้อมูลทางวิชาการ และจัดการเรียนการสอน พร้อมมอบให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อไป รายละเอียดตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. สมบัติ บุญเลี้ยง)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

โทร. 056-717135